

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

**БРОЈ 8
2023**

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 145.000 прописа и преко пола милиона скенираних страна службених гласила, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као што се може добити и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

Управа за заједничке послове републичких органа

Немањина бр. 22–26

Београд

Телефон: 3616-296; 363-1620; 363-1104; 3613-734/лок. 1620 и 1104

biblioteka@uzzpro.gov.rs

САДРЖАЈ

- 1. Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда**
- 2. Списак претплата на службена гласила и часописе за потребе библиотеке Управе у 2023. години**
- 3. Преглед садржаја нових бројева часописа**
- 4. Преглед старих публикација**
- 5. Преглед нових књига**
- 6. Листа најчитанијих књига**

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Јужној Африци, Горана Вујичића, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Украјини, Аце Јовановића, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије при сталној делегацији Републике Србије при УНЕСКО у Паризу, Тамаре Растовац Сиамашвили, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Аргентини, Зорана Вујића, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Белорусији, Милана Милошевића, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Уредба о посебним критеријумима и поступку за пријем на рад и престанак рада у Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Решење о постављењу вршиоца дужности директора Управе за заједничке послове републичких органа, Дејана Матића, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Решење о постављењу вршиоца дужности помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Дејана Закића, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Акциони план за спровођење Националне стратегије за остваривање права жртава и сведока кривичних дела у Републици Србији за период 2020–2025. године, у периоду 2023–2025. године, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Стратегија заштите података о личности за период од 2023. до 2030. године, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Меморандум о сарадњи у области европских интеграција између Министарства за европске интеграције Владе Републике Србије и Секретаријата за европске послове Владе Републике Северне Македоније, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Меморандум о разумевању између Министарства за европске интеграције Републике Србије и Министарства спољних послова, Европске уније и сарадње Краљевине Шпаније за развој веће сарадње у области европских интеграција, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Протокол између Владе Републике Србије и Владе Републике Анголе о сукцесији билатералних споразума закључених између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Народне Републике Анголе, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Протокол о наставку важења билатералних споразума закључених са Социјалистичком Федеративном Републиком Југославијом између Владе Републике Србије и Владе Републике Габон, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за женско предузетништво у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Уредба о утврђивању Државног програма помоћи и обнове оштећених породичних стамбених објеката у својини грађана услед дејства јаког олујног ветра, града и кише у току јула 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 66/2023

Уредба о утврђивању Државног програма помоћи и обнове порушених породичних стамбених објеката у својини грађана услед дејства јаког олујног ветра, града и кише у јулу 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 66/2023

Уредба о допуни Уредбе о планирању и врсти роба и услуга за које се спроводе централизоване јавне набавке, Службени гласник Републике Србије бр. 66/2023

Уредба о измени Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 69/2023

Уредба о утврђивању Државног програма обнове објеката јавне намене у јавној својини у области образовања, оштећених услед дејства поплава у мају и јуну 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 69/2023

Уредба о утврђивању Државног програма помоћи и обнове оштећених стамбених зграда услед дејства јаког олујног ветра, града и кише у току јула 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 69/2023

Уредба о начину, условима и поступку за привремено прикључење на електроенергетску мрежу, гасну мрежу и/или мрежу даљинског грејања, водовод и канализацију незаконито изграђених објеката, Службени гласник Републике Србије бр. 70/2023

Уредба о измени Уредбе о ограничењу висине цена деривата нафте, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Уредба о изменама Уредбе о обавезној производњи и промету хлеба од браша „Т-500”, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Уредба о измени Уредбе о ограничењу цена основних животних намирница, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Исправка Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за женско предузетништво у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 70/2023

Одлука о измени Одлуке о образовању Комисије за јавно-приватно партнерство, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Одлука о допуни Одлуке о условима под којима и начину на који резиденти могу држати девизе на рачуну код банке у иностранству, Службени гласник Републике Србије бр. 67/2023

Одлука о образовању Одбора за организацију Међународне конференције „Будућност биотехнологије”, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Одлука о измени Одлуке о одређивању пољопривредних и прехранбених производа за које се плаћа посебна дажбина при увозу и утврђивању износа посебне дажбине, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Одлука о условима за смањење царинских дажбина на увоз одређене робе, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Одлука о измени Одлуке о одређивању великих техничких система од значаја за одбрану, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Правилник о обрачуну просечне veleпродајне цене деривата нафте EVRO DIZEL и EVRO PREMIUM BMB 95, Службени гласник Републике Србије бр. 64 /2023

Правилник о подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства за набавку нових машина и опреме за унапређење примарне производње биљних култура, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Правилник о Привременом регистру мајки и других лица којима се уплаћује новчана помоћ, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2023

Правилник о измени Правилника о изгледу судских таксених марака, поступку израде, дистрибуције и располагању судским таксеним маркама, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2023

Правилник о подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства за набавку квалитетних приплодних грла и унапређење примарне сточарске пољопривредне производње, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о квалитету зачина, екстраката зачина и мешавина зачина, Службени гласник Републике Србије бр. 69/2023

Правилник о утврђивању Годишњег програма формирања и одржавања обавезних резерви нафте и деривата нафте за 2023. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 69/2023

Правилник о изменама Правилника о подацима о економичности потрошње горива и емисијама CO₂ из нових путничких возила, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Правилник о изменама Правилника о усклађеним износима подстицајних средстава за поновну употребу, рециклажу и коришћење одређених врста отпада, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Правилник о условима за израду пројекта рекултивације пољопривредног земљишта, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Правилник о изменама Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Наредба о изменама и допуни Наредбе о предузимању мера за спречавање уношења, појаве, откривања, ширења, сузбијања и искорењивања заразне болести Афричке куге свиња (Pestis suum africana) у Републику Србију, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Закон о потврђивању Секторског споразума између Владе Републике Србије и Европске комисије о механизмима примене финансијске помоћи Уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ у области подршке програма руралног развоја (ИПАРД III), Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о потврђивању Споразума о зајму (Први зајам за развојну политику зеленог раста у Републици Србији) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат унапређења управљања јавним финансијама за зелену транзицију) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о потврђивању Уговора о зајму (Пројекат наука) између Републике Србије и Европске банке за обнову и развој, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о потврђивању Уговора о кредиту у износу од 300.000.000 евра између Републике Србије, коју заступа Влада Републике Србије, поступајући преко Министарства финансија, Merrill Lynch International, као Аранжера и Финансијских институција наведених у Прилогу 1, као Првобитних зајмодаваца и Global Loan Agency Services Limited, као Агента, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о изменама Закона о потврђивању Мултилатералне конвенције за примену мера које се у циљу спречавања ерозије пореске основице и премештања добити односе на пореске уговоре, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о потврђивању Оквирног споразума о зајму LD 2114 (2022) између Банке за развој Савета Европе и Републике Србије – Пројектни зајам – Затворски објекти у Крушевцу и Сремској Митровици, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о потврђивању Споразума о зајму (Пројекат развоја тржишта капитала) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о потврђивању Оквирног споразума о зајму LD 1981 ADD (2022) између Банке за развој Савета Европе и Републике Србије – Зајам за финансирање

јавног здравственог сектора (PFF), Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Закон о потврђивању Уговора о изменама и допунама који се односи на МИГА Уговор о кредиту у износу до 400.000.000 евра, од 10. децембра 2021. године између Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије, поступајући преко Министарства финансија као Зајмопримца и J.P. Morgan AG као Агентом и JPMORGAN CHASE BANK, N.A., LONDON BRANCH као Првобитним мандатним водећим аранжером и Credit Agricole Corporate and Investment Bank, Raiffeisen Bank International AG и Santander Bank N.A. као Мандатним водећим аранжерима и Caixabank, S.A. и UBS Switzerland AG као Водећим аранжерима и Banco Santander, S.A., Caixabank, S.A., Credit Agricole Corporate and Investment Bank, JPMorgan Chase Bank, N.A., London Branch, Raiffeisen Bank International AG и UBS Switzerland AG као Првобитним зајмодавцима, који се односи на необезбеђени зајам у циљу финансирања одређених грађевинских услуга од стране Bechtel Enka UK Limited, који послује у Србији преко Bechtel Enka UK Limited Огранак Београд за потребе привредног друштва „Коридори Србије” д.о.о. Београд у вези са изградњом инфраструктурног коридора ауто-пута Е-761 деонице Појате–Прелјина (Моравски коридор), Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Споразум између Владе Републике Србије и Владе Боливарске Републике Венецуеле о сарадњи у области пољопривреде, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Правилник о додели средстава за суфинансирање набавке нових пчелињих друштава и набавку опреме за пчеларство кошница и контејнера у Аутономној Покрајини Војводини у 2023. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 33/2023

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Правилник о измени и допунама Правилника о клиничком испитивању лекова у хуманој медицини, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Правилник о допуни Правилника о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2023. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Правилник о допунама Правилника о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 66/2023

Правилник о допунама Правилника о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 67/2023

Правилник о измени и допуни Правилника о приправничком стажу и стручном испиту здравствених радника, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2023

Правилник о изменама и допуни Правилника о ценама лабораторијских здравствених услуга на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Решење о утврђивању обрачунског износа просечне годишње зараде за осигуранике који остварују право у јулу 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Решење о утврђивању обрачунског износа просечне годишње зараде за осигуранике који остварују право у августу 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2023

Листа лекова који се издају без лекарског рецепта и који се могу рекламирати у средствима јавног информисања, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Одлука о образовању Радне групе за разматрање предлога полазних основа за приступ студирању и пријему у високо образовање на Западном Балкану, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Одлука о изменама Одлуке о броју студената за упис у прву годину студијских програма основних струковних, академских и интегрисаних студија који се финансирају из буџета Републике Србије за високошколске установе чији је оснивач Република Србија у школској 2023/2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Одлука о изменама Одлуке о броју студената за упис у прву годину студијских програма мастер академских студија који се финансирају из буџета Републике

Србије за високошколске установе чији је оснивач Република Србија у школској 2023/2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 65/2023

Одлука о утврђивању куће Видановића у Црвеном Брегу за споменик културе, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Одлука о утврђивању кафане „Бели медвед” у Земуну за споменик културе, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Исправка Правилника о допунама Правилника о Листи стручних, академских и научних назива, Службени гласник Републике Србије бр. 66/2023

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 70/2023

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Меморандум о разумевању у области спорта између Министарства спорта Републике Србије и Министарства омладине, спорта и оснаживања заједнице Републике Малдиви, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 4/2023

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за јул 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 68/2023

Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом, за јун 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Подаци о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији од 1. јануара до 30. јуна 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

Подаци о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији за период јул 2022 – јун 2023. године у односу на период јул 2021 – јун 2022. године, Службени гласник Републике Србије бр. 71/2023

2

СПИСАК ПРЕПЛАТА НА СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2023. ГОДИНИ

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	КОРАЦИ: часопис за књижевност, уметност и културу
2.	ЛЕГЕ АРТИС: прописи у пракси

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН СУДСКЕ ПРАКСЕ ПРИВРЕДНИХ СУДОВА
2.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

3

ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА НОВИХ БРОЈЕВА ЧАСОПИСА

КОРАЦИ

књижевност уметност култура

4 > 6

2023

МЕЂУ ЈАВОМ И МЕД СНОМ

Небојша Лапчевић: <i>Santi</i>	5
Дивна Вуксановић: <i>На базену</i>	10
Драгослав Хаџи Танчић: <i>Разлике</i>	19
Бранко Јеринић: <i>Блаї дан</i>	23
Мирослав Тодоровић: <i>Вечийа истїина свейлосїи</i>	36
Анђела Милинковић: <i>Ринїишїиїл, заувек</i>	41

МЕРИДИЈАНИ И ПАРАЛЕЛЕ

Гжегож Врублевски: <i>Пойодневни фанїиоми</i> (превела са пољског Бисерка Рајчић)	45
Наоми Шихаб Нај: <i>Крв</i> (превела са енглеског Сања Маркељић)	51
Вилфред Овен: <i>Обука</i> (превео са енглеског Бојан Белић)	56

ФЕНОМЕНИ

Драгана Момиров: <i>Херменеуїички їрисїїуї їревођењу на ма-їеријалу Чеховљеве новеле АГАФЈА</i>	61
---	----

ОКУЛАР

Александар Б. Лаковић: <i>Једно од їрекреїїних месїа срїске књи-жевносїи</i>	71
Душан Милијић: <i>Њеїошев їужни изїнаник Скендербеї</i>	86
Слађана Миленкови: <i>Инїерїїексїуална онеобичена лейоїа мо-дерних сїихова</i>	95

ТЕРАЗИЈЕ

- Ђорђе Матић: *Песник сјајној новој свеји*
(Горан Лабудовић Шарло: *Друштвено књиговодство*, Гра-
фопринт, Горњи Милановац, 2023) 113
- Иван Правдић: *Више од људског, више од људског, више од сна и
јаве* (Никола Поповић, *Сан Космоса Скаруха*, „Плањак”, Тешањ,
2022) 117
- Лазар Букумировић: *Знам је људско док си брзица била*
(Јелена Марићевић Балаћ, *Арсенал*, Суматра издаваштво, Ша-
бац, 2023) 122
- Жарко Миленковић: *Медијеран не постоји*
(Мато Уљаревић, *Сушарен*, Завод за проучавање културног раз-
витка, Београд, 2023.) 128
- Јелена Марићевић Балаћ: *Јанус људског*
(Милан Тица, *Из албума несталој у људског*, Матица српска, Нови
Сад 2022; Маријана Јелисавчић, *Прихвати и људског*, Матица срп-
ска, Нови Сад 2022; Симонида Лончар, *Пнеума*, Матица српска,
Нови Сад 2022; Јована Војводић, *Милка Грљурова Алексић – кров
људског и чиновне*, Матица српска, Нови Сад 2022.) 133

ОСТАВШТИНА/РАМПА

- Мирко Милорадовић: *Ибзенова школа* 139

ПАЛЕТА

- Александра Димитријевић: *Фантастични дијалоги чулној и
умној* 171

- КОРАЧАЛИ СУ 175

4

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Излазећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посредни књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектиру свима онима који желе да се стручно усавршавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа, а да је део фонда дигитализован и доступан на адреси: <http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За овај број издвајамо **Закон о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, донет 31. јула 1923. године на Бледу**, који је настао на темељима закона установљених у 19. веку (Уредба о чиновницима од 17. марта 1842, Закон о чиновницима грађанског реда од 24. марта 1861, Закон о чиновницима грађанског реда и о постављењу у стање покоја с пензијом свију чиновника уобште од 15. фебруара 1864. године). Некадашњи Закон о чиновницима грађанског реда, након скоро два века, институционализован је и данас у Закону о државним службеницима.

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

ЗАКОН

О

ЧИНОВНИЦИМА И ОСТАЛИМ ДРЖАВНИМ СЛУЖБЕНИЦИМА ГРАЂАНСКОГ РЕДА

Овај Закон обнародован је у 125. броју „Службених
Новина“ од 1. септембра 1923. год.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1923

МИ
АЛЕКСАНДАР I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, сазвана Указом 21. децембра 1922. год. у ванредан сазив за 16. април 1923. на своме XXXVII редовном састанку одржаном 24. јула 1928. г. у Београду, решила и да смо ми потврдили и потврђујемо

ЗАКОН
О ЧИНОВНИЦИМА И ОСТАЛИМ ДРЖАВНИМ
СЛУЖБЕНИЦИМА ГРАЂАНСКОГ РЕДА

који гласи:

ГЛАВА I.
Основне одредбе.

Члан 1.

Државни службеник грађанског реда је оно лице које је по одредбама закона примљено у државну службу грађанског реда.

Овај се закон не односи на министре и државне подсекретаре, осим чл. 27., 46., 247. и одредаба о пензијама.

Члан 2.

Сва звања у свима струкама државне службе подједнако су доступна, под законским погодбама,

свима држављанима по рођењу као и онима држављанима по прирођењу који су народности српско-хрватско-словеначке.

Други прирођени држављани могу добити државну службу само ако су десет година настањени у Краљевини, а по нарочитом одобрењу Државног Савета и на образложен захтев надлежног министра, и пре тога.

Страни држављани се могу примити на рад у службу државну само као контрактуални службеници.

Лица која су се нарочито истакла својим радом могу бити примљена у државну службу одлуком Министарског Савета на образложен предлог надлежног министра и по одобрењу Државног Савета, с тим да накнадно, у року који им се одреди, испуне услове из овог закона.

Члан 3.

Државни службеник може бити само оно лице које има способност за државну службу у опште и законом одређену спрему за струку у коју улази.

Члан 4.

Државни службеник не може постати лице:

- 1) које није навршило 18 година живота;
- 2) које је под старатељством или стечајем, или над којим је продужена очинска власт;
- 3) које је пресудом редовног суда осуђено за злочинство или дело које за собом повлачи губитак грађанске части, по судској пресуди или закону, док та последица траје по закону, без обзира да ли је осуђено пре или после пунолетства;
- 4) које је било у државној служби, па му је служба престала по чл. 132. или по тач. 5., 7. или 8. чл. 133.;
- 5) које, навршивши већ двадесетпрву годину живота, није одслужило свој рок у војсци, или није од војне службе ослобођено.

Државни службеник не може бити лице које испољава начела против постојеће државне форме или начело противправне промене државног поретка.

ГЛАВА II.

Подела службеника и службе.

Члан 5.

Државни службеници се деле на чиновнике, званичнике и служитеље.

Чиновници улазе у поједине категорије струка државне службе.

Члан 6.

Према спреми која се тражи за ступање у поједине струке, чиновничка служба дели се на ове три категорије:

I. категорија: служба за коју се тражи потпуна факултетска спрема са прописаним испитима, или виша стручна школа која одговара факултету, са прописаним завршним испитом;

II. категорија: служба за коју се тражи потпуна средњошколска спрема са испитом зрелости, или средња стручна школа са прописаним завршним испитом;

III. категорија: служба за коју се тражи најмање свршена четири разреда средње школе, или нижа стручна школа са прописаним завршним испитом.

Члан 7.

У I. категорију спадају и они чланови Главне Контроле који немају факултетске спреме.

Струке за које се, поред спреме предвиђене за II. категорију, траже нарочити виши стручни државни курсеви са испитима, улазе у II. категорију, с тим да се редовне припадљности, осим додатка на децу, повећавају за 10%.

У струке III. категорије могу се примити и под-официри који немају прописане школске спреме а одслужили су 15 година непрекидне и добре војничке службе и испунили остале услове које закон о устројству војске прописује.

Члан 8.

За струке у којима се нека нарочита теоријска школска спрема не може прописати, јер се рад у струци, у главном, оснива на урођеној способности или извесној вештини стеченој стручном вежбом, а тако и за струке у којима су, по сили прилика, у разним областима Државе прописане разне школске спреме, Министарски Савет, до изједначења закона, по саслушању Стручног Савета исте или сродне струке, одлучиће у коју категорију имају да уђу, с тим да не могу ући у I. категорију.

Члан 9.

Према подели рада у појединим категоријама, категорије се деле на групе, и то :

- I. категорија на 9
- II. категорија на 5
- III. категорија на 4.

У свима категоријама групе су приправне, помоћне и главне. Приправне су групе у I. категорији 9., у II. категорији 5., у III. категорији 4. Помоћне су : у I. категорији 8. и 7., у II. категорији 4. и 3., у III. категорији 3 и 2. Остале су главне.

У струкама у којима се рад не дели по претходном ставу могу се звања разврстати по групама како их поједине струке, саобразно начелу претходног става, обележе за распоред својих звања.

Члан 10.

За службу званичника траже се најмање два разреда средње или њој сродне школе, а за службу

служитеља најпотребнија писменост и одслужен рок у војсци (за мушке служитеље). Према подели рада, званичници се деле на 3, а служитељи на 2 групе.

Члан 11.

У 1. групу I. категорије долазе председници Државног Савета, Касационог Суда и Главне Контроле, а у 2. групу чланови Државног Савета, Касационог Суда и Главне Контроле, и редовни професори Универзитета са 20 година службе која им се рачуна за пензију. Све остале струке чиновника државне службе разврстаће се Краљевом Уредбом на категорије, према одредбама члана 6, 7 и 8, а њихова звања распоредиће се по групама, почевши од 1. групе I. категорије, према подели рада обележеној у чл. 9. У њој ће се, надаље, побројати школске спреме које одговарају спремама предвиђеним у чл. 6. и 10., и одредити које струке спадају под одредбу другог става чл. 7., које се врсте службеника сматрају за званичнике, а које за служитеље, и како се распоређују по групама. Све ово има се извршити најдаље у року од два месеца дана од ступања у живот овога закона. Уредба ће одмах ступити на снагу, а поднеће се на узакоњење Народној Скупштини чим се састане у редовни сазив за 1923.—24. годину.

Службеници Народне Скупштине су државни службеници. Службеници двора Његовог Величанства Краља сматрају се у погледу пензије као државни службеници.

ГЛАВА III.

Ступање у државну службу.

Члан 12.

Ко жели ступити у државну службу треба да напише молбу, и у њој да означи: име и презиме;

место, дан, месец, и годину рођења; држављанство; дотадање занимање; школску спрему коју има; језике које говори и пише; брачно стање; број деце и године њиховог рођења.

Уз молбу се прилаже: сведочанство о дану рођења, о законитој брачној вези, о годинама деце; школске сведоџбе; уверење надлежне власти о држављанству, дотадањем занимању и владању; лекарско уверење о здрављу; уверење надлежне власти о регулисању војне обавезе; у случају малолетства одобрење родитеља или татора.

Члан 13.

За чиновника једне категорије може бити примљено само оно лице које има спрему прописану за струку која улази у ту категорију, у колико у закону нису предвиђени изузетци.

Лице које има спрему прописану за струку која улази у вишу категорију може бити само по свом пристанку примљено у струку ниже службене категорије, и у том случају има само она права која се овим законом дају чиновницима категорије у коју ступа.

Члан 14.

Државна је служба за прве три године привремена, ако није друкчије овим или другим специјалним законом одређено.

Члан 15.

Одлуку о пријему у привремену државну службу доносе надлежни министри, који ово право могу пренети на своје подручне органе.

За чиновника има се у одлуци назначити у коју се категорију и групу прима, а за званичника и служитеља у коју групу.

Члан 16.

По истеку привремене службе службеник добија сталност, под условима који се предвиђају законом.

Члан 17.

Кад се, у случају службене потребе, у државну службу прима лице које се истакло својим дотадањим признатим стручним радом, може се таквом лицу, по изузетку од чл. 14., признати од дана ступања у службу сталност, ако испуњава остале законске услове. О пријему оваквих лица одлучује надлежни министар, по повољном мишљењу Стручног Савета.

Сталност се може, исто тако, одмах признати и лицима која ступе у државну службу по последњем ставу чл. 2.

Члан 18.

Службеник постаје сталан, ако је испунио опште прописане услове, и ако је надлежна комисија за оцену, по његовом општем владању и показаном успеху у служби, нашла да је способан да постане сталан.

Члан 19.

У случају да комисија за оцену нађе да службеник није способан да постане сталан, он ће се отпустити из службе. Изузетно, по одлуци комисије, службеник може остати још годину дана привремен, али му се та година неће рачунати за напредовање. Ако, по истеку овога рока, комисија нађе да службеник не може постати сталан, отпустиће се из службе, и не може се више у исту струку примити.

Члан 20.

Комисијско је оцењивање обавезно.

Члан 21.

Ако службеник пре комисијске оцене промени струку, у рок за комисијску оцenu рачунаће се и време проведено у претходној односно претходним струкама.

Члан 22.

Привремени службеник који напусти државну службу, било пре прве било пре друге комисијске оцене, губи право да му се проведено време рачуна у рок за комисијску оцenu, ако би се доцније у службу вратио. Ово право не губи службеник који мора да остави државну службу због болести или да одслужи рок у војсци.

Члан 23.

Време проведено на боловању преко шест месеци, као и време проведено на одслужењу рока у војсци, не рачуна се у прописани рок за привремену службу.

Члан 24.

Време привремене службе рачуна се за напредовање и пензију тек пошто службеник постане сталан.

Члан 25.

Привременом службенику који, због неповољне оцене комисијске, буде отпуштен из службе, или по истеку треће године, после неповољне оцене, сам напусти државну службу, ма да му је рок продужен, време проведено пре комисијске оцене и престанка службе неће се рачунати за поновну привремену службу, за напредовање ни за пензију, ако би доцније поново ступио у државну службу, и постао сталан, у колико није друкчије специјалним законом одређено.

Члан 26.

Кад привремени службеник задобије сталност, односно кад се једно лице одмах прими за сталног службеника, утврђивање на сталност вршиће се: за чиновнике главних група свих категорија, као и одговарајућих група у струкама по последњем ставу чл. 9., Краљевим Указом, на предлог надлежног министра, а за остале чиновнике и службенике решењем надлежног министра.

У указу односно решењу о утврђивању чиновника на сталност има се назначити у којој се категорији и групи утврђују за сталне, за званичнике и служитеље у којој групи, а за све службенике има се назначити дан од кога је задобио сталност.

ГЛАВА IV.

Принадлежности активних државних службеника.

Члан 27.

Плате министара и државних подсекретара су ове:

Председника Мин. Савета . . .	120.000
Министара	96.000
Држав. подсекретара	66.000

Члан 28.

Принадлежности активних државних службеника су ове:

- 1) плата, која се дели на основну и положајну;
- 2) станарина, која се дели на редовну и увећану; и
- 3) додатак на децу.

Чиновници првих трију група I. категорије немају основне плате.

Члан 29.

Основна плата чиновника одређује се према категоријама службе, и у свакој категорији дели се на десет степени, по овој табlici:

	I. кат.	II. кат.	III. кат.
1.	3600	3000	2700
2.	4560	3720	3300
3.	5520	4440	3900
4.	6600	5160	4500
5.	7800	5880	5100
6.	9000	6600	5700
7.	10200	7320	6300
8.	11400	8280	6900
9.	12600	9240	7620
10.	14400	10440	8580

Члан 30.

Основне плате званичника и служитеља деле се на 10 степени, и одређују се по овој табlici:

	званичника	служитеља
1.	2400	2100
2.	2880	2460
3.	3360	2820
4.	3840	3180
5.	4320	3540
6.	4800	3900
7.	5280	4260
8.	5760	4620
9.	6240	4980
10.	6960	5340

Члан 31.

По навршетку највишег степена основне плате, службенику припада, за све време даљег службовања, његова највиша годишња основна плата увећана са 15⁰/₀. Ова повишица рачуна се за пензију само онима који имају 35 година службе, ако специјалним законом није друкчије одређено.

Члан 32.

Положајна чиновничка плата одређује се према групама сваке категорије.

Сви чиновници исте групе у једној категорији имају исту положајну плату, и, према томе, исти службени положај, без обзира како се ти положаји (звања) у појединим струкама називају.

Члан 33.

Положајне плате у појединим категоријама су ове:

У I категорији:

1. група	48000
2. „	42000
3. „	36000
4. „	12000
5. „	9600
6. „	7200
7. „	5400
8. „	4200
9. „	3000

У II. категорији:

1. група	6600
2. „	4800
3. „	3600
4. „	2640
5. „	1920

У III. категорији:

1. група	4200
2. „	3000
3. групе	2400
4. „	1680

Члан 34.

Положајне плате званичника и служитеља су ове:

званичника		служитеља	
1. група	1920	1. група	1200
2. „	1440	2. „	720
3. „	960		

Члан 35.

Редовна станарина чиновника првих трију група I. категорије је 3.600. Осталим чиновницима редовна станарина одређује се по овој табlici:

	I. кат,	II. кат.	III. кат.
у првих 6 год. службе по	1.800	1.200	1.020
„ даљих 9 „ „ „	2.100	1.500	1.200
за остало време „ „	2.700	1.800	1.500

Члан 36.

Редовна станарина званичника и служитеља одређује се по овој табlici:

	званичника	служитеља
у првих 15 год. службе по	1020	900
за остало време „ „	1200	1020

Члан 37.

Министарски ће Савет, споразумно са Финансијским Одбором Народне Скупштине, за места у којима су, стално, цене станова изузетно велике увећати редовну станарину. У погледу ове увећане станарине деле се оваква места на три класе. У првој класи увећава се редовна станарина са 30⁰/₀, у другој са 20⁰/₀, у трећој са 10⁰/₀.

Члан 38.

Државни службеници нежењени, и удовци или надлежним путем одвојени који немају деце под својим законитим старањем, или који не живе у кућној заједници са другим лицима према којима имају законску дужност издржавања, имају право само на 75⁰/₀ од редовне односно увећане станарине.

Ово важи и за државне службенице неударе, и удове или надлежним путем одвојене, уз исте услове.

Ако су муж и жена државни службеници у истом месту, припада им заједно само једна станарина, и то већа.

Члан 39.

Ко има стан од државног или самоуправног тела има право на станарину само у толико у колико станарина која би му иначе припадала надмашује вредност стана, установљену према месним приликама.

Члан 40.

За струке или крајеве у којима се служба врши са стално увећаном пажњом или нарочитим напором, или са извесном опасности за живот или здравље државних службеника, односно за струке које су по свом значају особито истакнуте, а тако и за поједине службене положаје, без обзира на значај струке, који се донекле издижу изнад групе у којој се налазе, а да ипак не могу бити сврстани у коју вишу групу, Министарски Савет ће, споразумно са Финансијским Одбором Народне Скупштине, одредити нарочите додатке на плату, било у новцу или у натури.

Члан 41.

Додатак на дете је до шест пуних година 360, до дванаест пуних година 600, а даље 960 дин. на годину.

Члан 42.

Додатак на децу припада свима државним службеницима подједнако, за свако дете у законитом браку рођено или позакоњено, ако се дете не издржава од свог имања или личног рада.

Право на додатак престаје кад дете постане пунолетно, односно и пре тог времена, ако престане потреба да га родитељ издржава. Ако је дете на редовном школовању, односно на одслуживању редовног рока у војсци, има право, уз доказ успешног учења односно уз доказ војне службе, да му се додатак издаје и после пунолетства, али најдаље до навршења 23. године живота.

За пунолетно дете које је телесно или душевно неспособно за привређивање, а нема другог издржавања, припада додатак, док та неспособност траје.

Члан 43.

Ако су отац и мати државни службеници, додатак на децу припада само оцу. Ако живе одвојено, а деца су код матере, онда додатак припада матери.

Жена, државна службеница или пензионерка, чији муж није државни службеник ни пензионер, нема права на додатак на децу, изузев ако докаже да јој је муж сиротног стања и неспособан за привређивање. Ако жена која није државна службеница живи одвојено од мужа који је у активној државној служби или у пензији, а деца су код ње на издржавању, додатак на децу издаваће се њој.

Члан 44.

Привременом службенику припада, поред основне плате, станарине и додатка на децу, 60% од положајне плате.

Члан 45.

Државним службеницима припадају за случај службеног путовања нарочите накнаде, које се уређују специјалним законом.

За службено путовање сматра се и сеоба службеника из места у коме буде пензионисан, по навршетку пуних година службе, у место где се као пензионар насели.

Члан 46.

Редовне принадлежности, предвиђене овим законом, рачунају се у динарима у годишњим сумама.

У колико би се редовне принадлежности, одређене овим законом, показале недовољне за живот,

са обзиром на скупоћу, допуњавање се додацима на скупоћу, који ће се уредити специјалним законом, који се има донети у најкраћем времену. Док се не донесе закон о додацима на скупоћу, величину тих додатака одређиваће Министарски Савет.

ГЛАВА V.

Кретање у служби.

Члан 47.

На сваком степену основне плате служба траје три године, после ког рока сталан државни службеник аутоматски добија плату првог вишег степена.

Привремени службеник остаје на своме степену све док не постане сталан (чл. 19.).

Члан 48.

Службеник који је добио слабу оцену, или је дисциплински осуђен, зауставља се у прелазу на виши степен.

Слабом оценом губи службеник годину за коју је слабо оцењен, а дисциплинском пресудом време предвиђено у пресуди, и та му се година, односно време предвиђено пресудом, неће рачунати за прелаз на виши степен.

Члан 49.

Дисциплински ће суд решити да ли има места да се прелаз на виши степен плате заустави и за време самог ислеђења.

О накнадном рачунању привремено заустављеног времена одлучује дисциплински суд.

Члан 50.

Ако се против државног службеника отвори кривично ислеђење за злочинство или за какво друго нечасно дело, од дана отварања ислеђења зауставља се прелаз на виши степен плате.

Ако државни службеник буде ослобођен као невин, или пуштен испод суђења, у случају одустанка приватног тужиоца за дела која се казне по приватној тужби, или у случају застарелости, или ослобођен из недостатка довољних доказа, дисциплински суд може, ради дисциплинског поступка, решити да прелаз на виши степен остане и на даље привремено заустављен.

Члан 51.

Број свих службених положаја утврђује се финансијским законом. Мимо тај број нико не може бити постављен. Нова звања установљавају се законом.

Члан 52.

Чиновнике на положаје у главним групама свих категорија поставља Краљ, на предлог надлежног министра, а на положаје у осталим групама, а тако и све остале државне службенике, надлежни министар, који ово право може пренети на своје подручне органе.

Члан 53.

Ступајући први пут у државну службу, чиновник, по правилу, улази у најнижу групу оне категорије у којој је његова струка, и даље не може напредовати све док не постане сталан.

У случају чл. 17. може лице које се истакло својим дотадашњим стручним радом изузетно ступити и у коју вишу групу своје струке, и може се ослободити полагања државног стручног испита, и то по повољном мишљењу Стручног Савета.

Ово важи и за лица која ступају у државну службу по последњем ставу чл. 2.

Члан 54.

За прелаз из приправних група установљују се државни стручни испити. У правилима о испитима,

која ће прописати надлежни министри, одредиће се место и састав испитних комисија, рокови за стицање права за полагање испита, и поступак. Рокови не могу ни у ком случају бити дужи од три године од дана ступања у службу.

Поједине струке могу и за прелаз из других група прописати државне стручне испите.

Члан 55.

Ако чиновник има вишу спрему од оне која се тражи за струку у којој се налази, може му се уважити та виша спрема као олакшица за полагање државних стручних испита. Те олакшице могу се предвидети, за сваку струку, правилима о полагању испита.

Члан 56.

Чиновник, и ако је положио испит, не може прећи у помоћну групу из приправне, ако није у њој, од дана ступања у службу, провео у служби која му се рачуна за напредовање најмање три године дана.

Члан 57.

За ступање у даље групе чиновничких категорија одређују се најмањи рокови, које мора чиновник да наврши, од дана ступања у службу, и то:

у I. категорији:

за 7. групу	· · · · ·	5 година
„ 6. „	· · · · ·	8 „
„ 5. „	· · · · ·	12 „

у II. категорији:

за 3. групу	· · · · ·	7 година
„ 2. „	· · · · ·	12 „
„ 1. „	· · · · ·	15 „

у III. категорији:

за 2. групу	· · · · ·	9 година
„ 1. „	· · · · ·	15 „

Рокови утврђени за I. категорију не важе за оне чиновнике који, према Уставу или другом закону, могу ступити у више групе и пре ових рокова.

Члан 58.

За ступање у групе званичника и служитеља одређују се најмањи рокови, које мора службеник да наврши, од дана ступања у службу, и то:

Званичник:

за 2. групу	7 година
„ 1. „	15 „

Служитељ:

за 1. групу	12 година
-----------------------	-----------

Члан 59.

У рокове који се траже за кретање по групама не рачунају се оне године у којима је службеник био слабо оцењен, односно оно време за које му је напредовање заустављено дисциплинском пресудом.

Члан 60.

У прописима о организацији појединих струка државне службе одређиваће се која се све служба, и у којој мери, рачуна за напредовање у струци.

Члан 61.

По правилу, на упражњена места узимају се чиновници дотичне струке, ако испуњавају услове који се законом траже. Само ако таквих нема може се узети и лице из друге струке које има законске услове, а ако и таквих нема, онда и лица ван државне службе, а на повољну оцену Стручног Савета.

Да ли ће се одабирање вршити из целокупног броја лица дотичне струке, или ће се то ограничити, било територијално или по надлештвима, или

ће се места попуњавати конкурсима, прописаће се уредбама које ће се издавати за сваку поједину струку.

Члан 62.

При попуњавању упражњених места важиће ова начела:

1. Првенство имају кандидати који имају највише својстава која их чине нарочито способнима за место које се попуњава. При том треба имати у виду не само најбољу годишњу оцену у последње три године, него и највеће стручно и животно искуство, карактер и извесну нарочиту спремину. Код кандидата за почетничке положаје првенство се оснива на бољим школским и стручним сведоџбама и уверењима о дотадањем општем владању.

2. При једнакој способности имају првенство они који су пре тога већ служили или дуже служили у непосредној нижој групи, затим они који су служили или дуже служили у групи нижој од ове, а у случају једнакости и ових услова, они који су од дана ступања у службу дуже времена у служби која им се рачуна за напредовање.

3. Уз остале једнаке услове, првенство за положаје у главним групама централних надлештава имају лица која су извесно време провела на дужности у подручним надлештвима исте струке, а између ових имају првенство они који су били односно дуже били са службом у крајевима у којима су прилике за живот нарочито тешке, што ће се уредбом означити. Ови последњи имају, под једнаким условима, у опште првенство на упражњена места у лакшим крајевима.

4. Ако су сви остали услови једнаки, првенство имају ратни инвалиди, а међу њима они који су оцењени као тежи.

5. При одређивању броја стручног подмлатка (почетника) треба имати на уму да се изврстан број

места у групама има стално попуњавати лицима која су задобила услове за прелаз из ниже категорије у вишу. Овај ће број свака струка за себе одредити.

6. При примању у привремену службу првенство имају они који су службу напустили ради одслужења рока у војсци, ако се за три месеца по одслужењу пријаве на службу.

Члан 63.

Из струке у струку исте категорије чиновник може прећи само ако се и за струку у коју улази тражи иста школска спрема која се тражи за струку из које излази.

Члан 64.

Прелазећи из струке у струку исте категорије, чиновник може ући највише у ону групу нове струке која одговара групи у којој је био, а по својој вољи и у најближу нижу групу.

Ако чиновник прелази у групу за коју је услов и положени државни стручни испит, потребно је да предходно положи овај испит, по прописима струке у коју улази. У случају да је у струци из које излази већ положио државни стручни испит, полагаће у новој струци само оне предмете које није положио у предходној струци.

Од полагања државног стручног испита у новој струци, надлежни министар, на повољно мишљење Стручног Савета, може изузетно ослободити оног чиновника који из једне од главних група своје претходне струке прелази у једну од тих група нове струке. Прописима о уређењу појединих грана државне службе предвидеће се да ли се ово ослобођење допушта.

Овим се одлукама не мењају рокови ни остали услови предвиђени за кретање у служби.

Чиновник који прелази из струке у струку не може у новој струци напредовати док у њој не добије годишњу оцену.

Члан 65.

Из категорије у категорију чиновник може прећи само ако има или накнадно стекне школску квалификацију која се тражи за струку нове категорије. Даље важе и за овај случај одредбе предходног члана.

Члан 66.

Из струке државне службе за коју не важи овај закон у струку за коју важи, као и из самоуправне службе и слободне професије у државну службу, могу поједина лица, уз повољно мишљење Стручног Савета, прећи само ако имају школску спрему која се тражи за струку у коју улазе.

Прописима о уређењу појединих грана државне службе прописане се да ли се овакви прелази допуштају, и, ако се допуштају, услови под којима ће се таква лица примати у групе, и да ли ће се, и под којим условима, ослобођавати полагања државног стручног испита.

Кад овако лице ступи у једну групу за коју је прописан изврстан најмањи рок службе, и у њој добије годишњу оцену, може даље напредовати само по прописима овог закона, с тим да се за напредовање има сматрати као да је у времену ступања у групу имало онолико времена државне службе колико се најмање тражи за ступање у ту групу.

Члан 67.

Чиновник који прелази из категорије у категорију долази на онај степен основне плате у новој категорији који одговара броју година службе које му се по овом закону рачунају за основну плату.

Чиновник који прелази из државне службе за коју не важи овај закон у службу за коју важи долази на онај степен основне плате који одговара броју година његове дотадање државне службе. У

ово време неће се рачунати године које је он, по прописима своје дотадање струке, изгубио за напредовање.

Лицима која прелазе из самоуправне службе или из слободне професије одредиће надлежни министар, по повољном мишљењу Стручног Савета, а споразумно са Финансијским Одбором Народне Скупштине, основну плату према квалификацијама и годинама дотадањег занимања. Исто важи и за лица која су ступила у државну службу по последњем ставу чл. 2.

Сва напред поменута лица добијају положајну плату оне групе у коју улазе. Ако су ова лица привремени чиновници, или као такви улазе у државну службу, добијају припадности привремених службеника.

Члан 68.

Иста начела важе и за званичнике и служитеље у погледу прелаза из ниже у вишу врсту државне службе као и из државне службе за коју не важи овај закон у службу за коју важи и из самоуправне службе у државну.

Члан 69.

Чиновници главних и помоћних група I. и II. категорије, осим првих трију група I. категорије, могу, по потреби службе, изузетно и најдаље за годину дана, а по свом пристанку и дуже, бити употребљени на рад у сродним струкама непосредно ниже категорије. Такав чиновник задржава сва права своје категорије, и време проведено на овом раду рачуна му се у рокове за напредовање у његовој категорији. Наређење издаје надлежни министар.

Чиновници главних група II. и III. категорије могу, по потреби службе, а по саслушању Стручног Савета, изузетно бити употребљени на рад у непо-

средно нижим групама сродних струка непосредно више категорије. Трајање такве употребе одређује надлежни министар на предлог Стручног Савета. Службено време у новој струци рачуна се за напредовање у старој по сразмери најмањих рокова дотичних група једне и друге категорије. Док је на раду у новој струци може напредовати у старој, а да се употребљавање његовог рада у новој струци не прекида.

Члан 70.

Нико не може, без свога пристанка, бити постављен на нижи положај од онога који већ има.

Члан 71.

Државни службеници могу бити премештени на упразњена места, и без своје воље, а по неминовној потреби службе.

Премештеном службенику припадају трошкови за путовање и сеобу.

Само кад службеници буду премештени по својој молби, или кад два службеника, са одобрењем надлежног органа, промене своја службена места, не припада им трошак за путовање и сеобу.

Премештање из места у место не може бити пре истека две године дана службе у месту из кога се премешта. Овај рок не важи за премештање из једног места у друго у случају претходног става.

Одлуку о премештају доноси онај орган који доноси одлуку о постављању на положај.

Одредбе о премештању не важе за службенике којима је специјалним законима зајемчена непокретност.

Одредбе о сталности и непокретности чиновника не важе за посланике на страни, шефове дипломатских мисија, велике жупане, окружне начелнике и среске поглаваре.

ГЛАВА VI.

О ц е њ и в а њ е.

Члан 72.

Оцењивање државних службеника врши се:

1. Кад се одлучује о сталности; и
2. кад се даје годишња оцена.

Чиновници првих трију група I. категорије, судије и наставници свију школа не оцењују се по прописима овога закона.

Члан 73.

За оцењивање државних службеника установљавају се у свакој грани државне управе комисије за оцену, које се деле на обласне и централне.

Обласне комисије образују се у средишним надлештвима подручних области дотичних управних грана. Оне врше оцењивање у првом степену, и њихова се надлежност распростире на све службенике дотичне управне гране у области, изузев чланове саме комисије и оне службенике који су старији од чланова комисије.

Централне комисије образују се у врховним државним надлештвима дотичне управне гране. Оне врше у првом степену оцењивање службеника у врховним надлештвима, чланова обласних комисија, и оних службеника који су старији од чланова обласних комисија, а у другом и последњем степену одлучују по жалбама на оцену обласних комисија.

Надлежни министри врше у првом и последњем степену оцењивање чланова централних комисија и старешина одељења Министарства, а у другом и последњем степену одлучују по жалбама на оцене централних комисија. На оцену „слаб“, коју министар донесе у првом степену, има места жалби Државном Савету.

Члан 74.

Комисије за оцену, кад одлучују у првом степену, састављене су од три члана, а централне комисије, кад одлучују у другом степену, састављене су од пет чланова.

Чланови комисија за оцену узимају се између најстаријих по положају чиновника надлештва у коме се комисије образују. Кад се цене службеници из струке којој не припада ни један члан обласне комисије дотичне управне гране, на место најмлађег члана комисије ступа најстарији по положају службеник те или сродне струке у области. Председник комисије је најстарији члан комисије. За сваку комисију постављају се по два члана заменика.

Дужност чланова комисија обавезна је. Чланови се не могу сами изузимати, нити службеници тражити њихово изузеће, осим у случају таквих односа између чланова комисије и лица које се цени због којих се и редовне судије изузимају.

Члан 75.

Комисија за оцену образује се 1. јануара сваке године.

Члан 76.

Одлуку о образовању комисије доноси старешина обласног односно централног надлештва, одређујући уједно и деловођу комисије између службеника дотичног надлештва.

Ако комисија није по закону образована, њезин је рад ништаван, о чему министар доноси одлуку. Старешина надлештва који је донео одлуку о њеном образовању одговара дисциплински.

Члан 77.

За оцењивање чиновника потребни су податци:

А. У случају тач. 1. чл. 72.:

1. о општем знању о струци у којој служи;

2. о општем знању о организацији државне управе; и

3. о владању у служби и ван ње и поузданости у служби.

Б. У случају тач. 2. чл. 72.:

1. о стручној спреми;

2. о владању у служби и ван ње;

3. о марљивости и поузданости у служби; и

4. о томе коју је врсту послова радио у времену за које се врши оцењивање, и са каквим успехом.

Члан 78.

За оцењивање званичника и служитеља прописане надлежне централне старешине потребне услове.

Члан 79.

Старешина надлештва дужан је, у току године, припремити старешински извештај о сваком службенику посебице, на тај начин што ће на крају месеца јуна и децембра уписивати у нарочите листове своје опаске о ономе што је за оцењивање потребно.

У случају да, пре истека напред предвиђених рокова за уписивање опаски, било старешина било службеник, оду из свога дотадашњег надлештва, старешина је дужан, пред одлазак, уписати своје опаске. Нови старешина ће наставити уписивање опаски од рока који је на реду.

У врховним државним надлештвима припремаће извештаје старешине одељења за службенике својих одељења. За старешине одељења у врховним државним надлештвима неће се састављати старешински извештаји.

Члан 80.

На крају треће односно четврте године службе привремених службеника, односно на крају кален-

дарске године код сталних службеника, старешина надлештва ће завршити свој старешински извештај тиме што ће на крају листа у који су уписиване опаске изложити своје опште мишљење и предлог за оцену дотичног службеника. Овде ће старешина изложити и своје мишљење о томе да ли се, и за коју врсту послова, службеник може нарочито препоручити.

Члан 81.

Старешина надлештва, пре него што пошаље старешински извештај надлежној комисији за оцену, саопштиће га на потпис службенику на кога се односи, и овај ће имати право, у року од пет дана по саопштењу, да учини писмено своје примедбе, и преда их старешини надлештва, који ће свој старешински извештај, заједно са примедбама службеника, ако их буде, послати надлежној комисији за оцену, најдаље, и то: у случају тач. 1. чл. 72. за петнаест дана од дана истека треће односно четврте године привремене службе, а у случају тач. 2. чл. 72. до краја јануара наредне године закључно.

Члан 82.

За старешине надлештава састављаће старешинске извештаје непосредне више старешине, и даље ће поступати у свему по одредбама претходног члана.

Члан 83.

Комисија за оцену о сталности, имајући у виду старешински извештај и службеникове примедбе, донеће своју одлуку, која има да гласи да је службеник „способан за сталност“ или „неспособан за сталност“.

Комисија је дужна донети одлуку у року од десет дана, и послати је службениковом старешини, да је на потпис прими на знање, и да је исто тако

саопшти оцењеном службенику, па потврду о томе врати комисији. Старешина је дужан ово учинити у року од пет дана по пријему комисијске одлуке.

Члан 84.

Оцењивање по тач. 2. чл. 72. комисија врши на основу старешинског извештаја, примедба службеникових и свог сопственог сазнања.

Одлука комисије има да гласи да је службеник: „одличан“, или „добар“ или „слаб“.

До краја месеца фебруара, комисија је дужна извршити оцењивање свих службеника, и послати одлуке о оценама непосредним старешинама, да их на потпис приме на знање и исто тако саопште оцењеним службеницима, па потврду о томе врате комисији. Старешине су дужне све ово учинити у року од осам дана по пријему комисијских одлука. У случају потребе, комисија може, на образложен предлог старешине надлештва, продужити овај рок.

Члан 85.

На све одлуке комисије за оцену могу се жалити и непосредни старешина и службеник који је оцењен, у року од пет дана по саопштењу.

Жалба се шаље комисији за оцену која је донела одлуку, преко службениковог непосредног старешине, који је мора у року од три дана послати комисији за оцену.

Комисија је дужна, у року од три дана по пријему жалбе, послати је, са свима актима, централној комисији, односно надлежном министру, на решење.

Члан 86.

Ако централна комисија, односно надлежни министар, нађе да жалба није на време поднета, одбацће је као неблаговремену. У противном узеће

је у оцену, и одлуку прве комисије оснажити или преиначити. У оба случаја одлука се има донети у року од 30 дана по пријему жалбе, и вратити, са свима актима, првој комисији, која ће је саопштити жалиоцу и његовом старешини, преко надлештва у коме су са службом.

Одлука централне комисије, односно надлежног министра, извршна је, осим у случају жалбе због незаконито састављене комисије (2. став чл. 76.).

Члан 87.

Кад одлука о оцени постане извршна, прва комисија је дужна доставити је одмах надлежном врховном централном надлештву и надлештву у коме оцењени службеник служи, ради увођења у његов Службенички Лист.

ГЛАВА VII.

Опште одредбе.

Члан 88.

Државни службеник, кад ступи на дужност, полаже пред старешином ову заклетву: „Ја Н. Н. заклињем се Свемогућим Богом да ћу владајућем Краљу Н. Н. бити веран, и да ћу дужност своју по законима и законитим наредбама тачно и савесно вршити. Тако ми Бог помогао.“

Судија полаже ову заклетву: „Ја Н. Н. заклињем се Свемогућим Богом да ћу владајућем Краљу Н. Н. бити веран, да ћу дужност своју тачно и савесно извршивати и да ћу се при изрицању правде, без призрења на лице, једино закона придржавати. Тако ми Бог помогао“.

Заклетва се полаже само једанпут, у колико нарочитим законом за какво место или какву струку није прописана особита заклетва.

О положеној заклетви саставља се записник, који ће потписати службеник који је заклетву положио, и оверити старешина пред којим је заклетва положена.

Члан 89.

Службеник је дужан да се покорава Уставу и законима; да дужност врши савесно, марљиво, непристрасно и несебично, имајући на уму једино опште јавне интересе, и избегавајући све оно што би било на штету поверене му службе.

Члан 90.

Службеник је дужан да извршава наредбе својих старешина, ако су издате у границама закона.

Кад службени интерес захтева, мора службеник, на позив свога старешине, вршити и оне службене послове који не припадају опсегу његовог рада.

Ако службеник нађе да је издата му наредба незаконита, има право на њу учинити своје примедбе. У таквом случају смеће задржати наредбу од извршења, ако ствар не би била хитна. При поновљеној наредби, после учињених примедба, дужан је службеник добијену писмену наредбу без одлагања извршити. Само оно што кривични законик забрањује и казни неће нижи службеник никад смети учинити на заповест старијега, и дужан је јавити својој вишој власти о тако примљеној наредби.

Члан 91.

Државни службеник је дужан чувати службену тајну, без обзира да ли је у активној служби или не. Под службеном тајном разумева се све што је службеник у служби и у свом званичном положају сазнао, и из открића чега би се могао осујетити успех државне службе, или би иначе за Државу или њезине интересе или за поједине штетно било. У општем интересу може га надлежни министар ослободити те дужности.

Члан 92.

Службеник мора, у служби и ван ње, чувати свој углед и углед својих старешина, и мора избегавати све оно што може наудити угледу и поверењу које његов положај изискује. Исто је тако и службеник у пензији обавезан да своје владање одмери према положају који је заузимао.

У службеном саобраћају са грађанством службеник је дужан бити предусретљив и учтив.

Члан 93.

Службеник може службено општити са вишим властима само преко старешине надлештва у коме служи, осим случаја где закон друкчије наређује.

Члан 94.

Службеник не може поред своје редовне службе имати другу споредну, осим ако то министар дозволи. Он не може заузимати никоји други положај који би био противан достојанству и части његова звања, или би га сметао у вршењу његових сталних службених дужности.

Члан 95.

Употребљавање власти и положаја државних службеника у партијске сврхе, као и утицање старешина на државне службенике у том циљу, казниће се као дисциплински преступ по тачци 2., 3. или 4. чл. 165. овог закона, а у тежим случајевима и отпуштањем из службе. Ако пак постоји дело злоупотребе власти предвиђено казним законом, примењиваће се његове одредбе, било по тужби приватног лица било по званичној дужности.

Државни службеник који према чл. 73. Устава нема у опште права да се кандидује за народног посланика, односно нема права да се кандидује у изборном округу своје територијалне надлеж-

ности, не може у опште, односно у изборном округу своје територијалне надлежности, сазивати јавне партијске и политичке зборове, или на њима бити часник, нити се кандидовати. Он не може организовати и представљати политичке странке и групе. Ако противно томе поступи, казниће се за дисциплински преступ, а ако се кандидује, губитком службе.

Не могу се ни у једном изборном округу кандидовати за народне посланике чланови Државног Савета, Касационог Суда и Главне Контроле.

Као чиновници полицијски, финансијски, шумарски и аграрне реформе сматрају се сви они који служе у односним ресорима, без обзира на њихов службени положај, изузев државне подсекретаре.

Члан 96.

Службенику није допуштено бити члан удружења чији се циљеви противе интересима Државе, или су противни државним законима.

Исто тако није му дозвољено учествовати у покретима којима би циљ био кочење и обустављање рада у служби.

Без одобрења надлежног министра службеник не може припадати страном друштву, без обзира где му је седиште.

Члан 97.

Државни службеници не могу бити уговорне стране у уговорима о државним набавкама, а државни службеници оног надлештва или државне установе за чији се рачун прави уговор о набавкама не могу бити у тој набавци ни заинтересовани, било посредно било непосредно.

Државни службеници не могу бити чланови управног или надзорног одбора привредних удружења или задруга за узајамно помагање, ако по свом положају у државној служби имају да воде

надзор о таквим установама, или да одлучују и дају мишљења по предметима у којима је заинтересована ма која од таквих установа.

Остали државни службеници дужни су чланство у одборима поменутих установа пријавити свом министру.

Члан 98.

Службеник не сме примити ни посредно ни непосредно никакав поклон у новцу или вредности, нити иначе какву добит којој би циљ био да утиче на његово службено опредељивање у послу. За такав поступак казниће се по казненем закону. Исто тако је државном службенику забрањено примати од страних влада поклоне, награде или одличја без одобрења министра.

Члан 99.

Сваки је службеник одговоран за кривице учињене у службеној дужности.

Члан 100.

Рођаци по правој линији, или по побочној до четвртог степена закључно, муж и жена, сродници по браку до другог степена закључно, не могу бити у непосредном службеном односу старешине и подручнога.

Ово не важи за струке у којима је то законом допуштено.

Члан 101.

Државни службеник мора бити на раду у оном надлештву за које је постављен, осим привременог одашиљања на замену или у комисију, што не може бити дуже од три месеца, изузевши нарочите послове, за што је потребно одобрење Министарског Савета.

Члан 102.

Лице које ступа у државну службу има се јавити на дужност у року од 15 дана од дана када му је саопштено постављење; у противном сматраће се као да није ни постављено. У случају оправданог разлога може орган који је донео одлуку о постављењу овај рок продужити.

Члан 103.

Државни службеници су дужни бити на служби за све време које је за то одређено, и не могу се удаљавати са места рада без допуштења надлежног старешине или хитног оправданог разлога, који морају одмах пред старешином оправдати.

Управна власт регулисаће рад државних службеника у празничне дане.

Члан 104.

Ако службеник, из кога било разлога, буде спречен доћи на дужност, мора одмах, а најдаље у року од 24 часа, извести о томе свога непосредног старешину, и оправдати свој изостанак.

Члан 105.

Приликом премештаја службеник мора бити разрешен од своје дотадање дужности најдаље у року од 30 дана. На нову дужност мора се јавити најдаље у року од 5 дана од дана разрешења, не рачунајући у тај рок време потребно за путовање. Ако је премештај из надлештва у надлештво у истом месту, мора се јавити на нову дужност у року од 24 часа.

У случају оправданог разлога, нарочито код чиновника који предају благајну или полажу рачуне, орган који је донео одлуку о премештају може рок о јављању на дужност продужити.

Члан 106.

Прве принадлежности, као и остала права и дужности државних службеника, теку од дана постављења. У случају ако службеник ступи на дужност после 15 дана од дана постављења, прве принадлежности му теку од дана ступања на дужност.

Принадлежности приликом унапређења, ако је унапређење добијено у првој половини месеца, теку од првог дана истог месеца, иначе од првог дана наредног месеца.

Члан 107.

Службеник је дужан пријавити непосредном старешини све промене у његовим личним и породичним односима које имају утицаја на његов службени однос према Држави.

Члан 108.

Где год се по овом закону има утврдити стање здравља државног службеника, учиниће то комисија од два државна или самоуправни лекара. У недостатку државног или самоуправног лекара, један члан комисије може бити приватан лекар.

Кад државни службеник, због болести, полази у пензију комисија мора бити састављена од три државна лекара.

Трошак око награде лекара сноси она страна која је затражила преглед. Лекарске награде уредиће се правилником.

Члан 109.

Државни службеници имају сваке године право на одмор. Дужина одмора је:

за чиновнике:

до 5 година службе	10 дана
„ 15 година „	20 „
„ 25 „ „	30 „
преко 25 „ „	40 „

за званичнике и служитеље:

до 5 година службе	8 дана
„ 15 „ „	12 „
„ 25 „ „	20 „
преко 25 „ „	30 „

Старешина надлештва одлучиће, према правилнику, кад ће који службеник моћи употребити одмор.

Ово не важи за оне струке којима је нарочитим законима регулисан годишњи одмор.

Члан 110.

Одсуство по приватном послу дуже од 40 дана одобрава надлежни министар, а за одсуство до 40 дана може одредити сваки министар старешине које ће га одобравати.

Члан 111.

Службеник, у случају болести због које не може да врши своју дужност, има право на све принадлежности, највише за 12 месеци од дана када је престао долазити на дужност. По истеку овога рока престаје му служба. (Глава VIII).

Време проведено на опорављању рачуна се у боловање, али му трајање мора бити напред надлежним решењем одобрено.

Члан 112.

У државним болницама имају државни службеници, пензионери, и њихове породице, који осим плате или пензије немају других прихода, право на бесплатно лечење.

Члан 113.

Службеница која је на порођају има право на одсуство од 30 дана.

Ово време не рачуна се у максимум времена за одсуство због болести по првом ставу чл. 111.

Члан 114.

Све одлуке којима се утврђују или мењају службени односи државних службеника (ступање у државну службу, давање сталности, унапређење, премештање, стављање на расположење, уважење оставке, пензионисање, отпуштање) морају бити утврђене декретима оних органа који су по закону надлежни да о томе донесу одлуку. Ако је одлука Краљев Указ, декрет о томе издаје надлежни министар.

Декрети се издају службеницима.

Управна власт расписује облик и садржину декрета једнообразно за све струке.

Одлуке о службеним односима сталних чиновника обнародоваће се у кратком изводу у Службеним Новинама.

Члан 115.

За сваког државног службеника основаће се и водити Службенички Лист, од кога ће један примерак бити у врховном централном надлештву његове струке, а други у надлештву у коме служи. У случају премештаја, Службенички Лист се шаље новом надлештву.

Све што се уписује у Службенички Лист мора бити уписано у оба примерка.

На Службеничком Листу мора бити залепљена фотографија службеникова, која ће се обнављати сваке десете године, и стављати поред дотадање.

Службенички Лист попуњава се само на основу оригиналних докумената, а тачност података оверава старешина надлештва.

Службенички Лист мора садржавати:

- 1) име и презиме;
- 2) место, дан, месец и годину рођења;
- 3) народност и веру;

4) податке о брачном стању; име и занимање супружника;

5) податке о деци; колико их има, њихова имена, датум рођења и њихово занимање;

6) податке о лицима које издржава;

7) податке о служби у војсци;

8) податке о служби у рату;

9) податке о знању језика;

10) податке о школској и нарочитој стручној спреми;

11) податке о сродничким везама са лицима која су у истој струци;

12) податке о одликовању;

13) податке о дисциплинским и другим казнама;

14) податке о кретању у служби (напредовања, премештања, промене струке, оставке, пензионисање итд.);

15) податке о одсуствовању и боловању;

16) податке о годишњим оценама;

17) податке о изванредним радовима у струци;

18) податке о занимању пре ступања у службу;

19) податке о књижевним, научним и уметничким радовима;

20) податке о имовном стању;

21) податке о томе да ли је раније био у државној служби, у којој, и зашто му је та служба престала.

Поједине струке могу тражити још и податке који су за њих потребни.

Члан 116.

Сви документи на основу којих се попуњава Службенички Лист чувају се засебно, било у оригиналу било у потврђеном препису, у врховном централном надлештву, заједно са примерком Службеничког Листа који се тамо налази.

Члан 117.

Ранг чиновника исте категорије одређује се овим редом:

- 1) према групи у којој се налазе;
- 2) ако су по групи једнаки, одлучује дужина службе у тој групи;
- 3) ако су и по дужини службе у истој групи једнаки, одлучује дужина службе која се рачуна за напредовање;
- 4) ако је служба која се рачуна за напредовање једнака, одлучује служба која се рачуна за пензију;
- 5) ако је и служба која се рачуна за пензију једнака, одлучује датум рођења.

Члан 118.

Ранг чиновника разних категорија одређује се овим редом;

- 1) према величини положајне плате;
- 2) ако је плата једнака одлучује категорија у којој се налазе.

Члан 119.

Време које државни службеник проведе на војној вежби и на служби у војсци за време рата рачуна се у године службе, за пензију и за напредовање. За то време службеник задржава сва своја права, а у случају да постоји разлика између његових војничких припадљности и припадљности које има у служби грађанског реда, има право примати веће.

Члан 120.

Државним службеницима, активним или у пензији, као и њиховим породицама које уживају породичне пензије, може се ставити забрана на једну трећину плате, основне и положајне, и то судским путем или по њиховом пристанку.

Од ове трећине одбијаће се и пореза и улог у удовички фонд, ако би таквог било. За издржавање породице може се забранити и више, ако би надлежном пресудом било више пресуђено.

За државна потраживања може се ставити забрана и административним путем, до 50⁰/₀ плате, а 30⁰/₀ пензије.

Станарина се може забранити само за дуговану закупнину стана.

Члан 121.

Из породичне пензије не могу се наплаћивати дугови умрлог службеника.

Члан 122.

Плата, пензија, и имовина, покретна и непокретна, руковалаца каса или благајника и руковалаца материјала, законска је залога Држави, од дана постављења службеника на такав положај до дана добивене разрешнице надлежног органа.

Члан 123.

У случају болести, смрти у породици, или какве друге крајње нужде, може се службенику и пензионеру који, осим плате или пензије, нема других прихода, на рачун његових припадности, дати из државне благајне бескаматна позајмица, до тромесечне плате и станарине, са роком враћања најдуже за 18 месеци.

Позајмицу одобрава Министар Финансија, на предлог надлежног Министра.

Члан 124.

По смрти државног службеника, активног или пензионисаног, издаће се, на име сахране, једномесечне редовне припадности умрлог службеника. Поред овога, издаће се жени или деци, на име помоћи, двомесечне редовне припадности, ако немају других прихода.

Члан 125.

Ако сталан службеник, пре него што стекне право на пензију, тако оболи да постане неспособан за државну службу, и због тога буде из ње отпуштен, може му се издавати, на име помоћи, 30⁰/₀ последње плате и станарине, ако нема других прихода и ако је неспособан за какав други рад и привреду.

Ако умре службеник који по претходном ставу ужива помоћ, или сталан службеник пре него што је стекао право на породичну пензију, његовој породици, ако нема других прихода и у колико није способна за какву привреду, може се, на име помоћи, издавати 20⁰/₀ последње плате и станарине службеника.

Члан 126.

Сталан службеник, ако му се укине звање које има или надлештво у коме служи, ставља се на расположење, које не може трајати дуже од годину дана. Док је на расположењу, прима све своје принадажности, и то му се време рачуна и за напредовање и за пензију.

Службеник на расположењу дужан је радити послове своје или сродне струке које му одреди надлежни орган, ако одговарају његовом дотадањем раду, и има му се дати прво празно место које је равно његовом дотадањем положају. Ако га не прими, или ако се не одазове позиву на рад, сматра се као да је дао оставку на службу.

Службеник који буде изабран за народног посланика, па због тога буде стављен на расположење за време трајања мандата, примаће из државне касе, на име плате и станарине, онолико колико би имао пензије да је у пензију стављен, као и остале принадажности породичне. Ако такав службеник не би имао права на пензију, примаће 40⁰/₀ дотадање

плате и станарине и породичне принадлежности. Овакав службеник неће примати принадлежности скопчане са вршењем службе (стан, огрев итд).

Члан 127.

Државни службеници плаћаће порезу на плату (основну и положајну) и на пензију.

Од плаћања порезе на остале принадлежности, као и од плаћања свих државних и самоуправних приреза, државни службеници се ослобођавају.

Члан 128.

Државни службеници ослобођавају се плаћања декретних и свих осталих такса за представке или тражења која се односе на лична или породична права по овом закону, као и за прилоге за Службенички Лист.

У случају кад службеник тражи да му се изда решење по захтеву који је одбијен као неоснован дужан је платити таксу.

Члан 129.

При сваком врховном централном надлештву установљава се Стручни Савет.

Савет се састоји од 5 чланова, које одређује надлежни министар између чиновника који су са службом у месту врховног централног надлештва, но два члана Савета може министар узети и ван редова тих чиновника. Министар ће у исто време кад одређује чланове Стручног Савета одредити и два члана заменика. Председник је најстарији члан по рангу, а најмлађи врши дужност деловође.

Савет се одређује за годину дана, почетком сваке године.

Решавање и гласање у Стручном Савету је тајно, а одлука се доноси већином гласова.

Члан 130.

Држава може узимати контрактуалне службенике или дневничаре, без обзира да ли су поданици Краљевине или страни.

Овакви службеници немају права која имају остали државни службеници по овом закону, већ ће им се награда за рад одређивати писменим уговором, односно одлуком, на основу неког општег прописа, којом се узимају за дневничаре, на било да се награда рачуна дневно, месечно, годишње или одсеком.

Контрактуални службеници, у ужем смислу, узимају се само у изузетном случају, и то по одобрењу Министарског Савета а на предлог надлежног министра. Уговор се може закључити за три године.

ГЛАВА VIII.

Престанак службе.

Члан 131.

Служба престаје:

1. по пресуди редовног или дисциплинског суда;
2. по сили закона;
3. по вољи службеника;
4. смрћу.

Члан 132.

По пресуди редовног суда служба престаје кад је службеник осуђен на казну која по казненом закону повлачи губитак службе, или је сама казна губитак службе.

По пресуди дисциплинског суда служба престаје кад је службеник осуђен на казну из тач. 3., 4. или 5. чл. 165. овог закона.

Члан 133.

По сили закона служба престаје:

1.) кад службеник постане умно или физички неспособан за службу;

2.) кад наступи случај из чл. 111., по истеку дванаест месеци;

3.) кад службеник падне под старатељство или стечај, или кад је над њим продужена очинска власт;

4.) кад настане случај 1. става чл. 126;

5.) кад службеник буде три пута узастопце или шест пута у току службе слабо оцењен;

6.) Кад службеник иступи из држављанства;

7.) кад се, по одмору или одсуству, као и у случају премештања, службеник по властитој кривици не јави на дужност за десет дана од дана кад је то дужан учинити. Ово важи и за службеника који, без знања непосредног старешине и без надлежног одобрења, напусти службу, а не јави се на дужност за десет дана;

8.) кад се службеник пресудом редовног суда осуди на затвор дужи од једне године дана за дело на које се не односи чл. 132.

9.) кад се код привременог службеника утврди да није способан да постане сталан;

10.) кад службеник наврши 21. годину живота, ако по одредбама војног закона није свој рок одслужио или од војне службе ослобођен.

11.) кад службеник наврши 65. годину живота, односно кад наврши 60., па се државна управа према њему хоће да послужи изузетном одредбом другог става чл. 141.

У случајевима тач. 1., 2., 3., 4. и 5. службеник се отпушта, ако већ није задобио право на пензију, у противном пензионире, у случајевима тач. 6. и 7. службеник се отпушта и ако је већ задобио право на пензију, у случају тач. 8. службеник се отпушта само онда ако је дисциплински суд нашао да службеник има

да изгуби пензију, иначе се пензионише, у случајевима тач. 9. и 10. службеник се отпушта, у случају тач. 11. службеник се пензионише.

Члан 134.

По вољи службеника служба престаје кад службеник поднесе писмену оставку на државну службу, односно кад се послужи правом предвиђеним у последњем ставу чл. 141.

Оставка, односно молба за пензију у случају последњег става чл. 141., мора се уважити најдаље у року од месец дана од дана кад је стигла надлежном месту. Оставком губи службеник сва права државног службеника, али ако би се доцније вратио у државну службу, признаће му се време проведено раније у државној служби, и за пензију и за напредовање.

Ако је код службеника који је дао оставку наступио случај из чл. 182. или је противу њега поведено дисциплинско поступање, уважењем оставке обуставља се дисциплинско поступање, осим случаја где има разлога веровати да је учинио дело које за собом повлачи уклањање из службе, и о томе се уноси напомена у његов Службенички Лист. У случају повратка у службу, дисциплинско поступање наставиће се.

Члан 135.

Одлуку о престанку службе, на основу закона или воље службеника, било да се њоме службеник отпушта или пензионише, доноси, и то: за чиновнике главних група свију категорија Краљ, на предлог надлежног министра, а за све остале службенике министар, који ово право може пренети на своје подручне органе.

Противу ове одлуке може се жалити Државном Савету у року од 30 дана од дана саопштења,

односно од дана обнародовања у Службеним Новинама, ако се саопштење не може извршити.

Престанак службе по извршној пресуди редовног или дисциплинског суда утврђује надлежни министар својим решењем. На то решење нема жалбе.

По престанку службе, службеник не може сам напустити дужност, него мора бити надлежно разрешен. То се, у случају отпуштања по пресуди редовног или дисциплинског суда и у случајевима тач. 1., 2., 3., 4., 6., 8. и 9. чл. 133. мора извршити одмах чим стигне обавештење о извршној одлуци по којој је служба престала, а у осталим случајевима најдаље у року од месец дана од дана обавештења. Ако је службеник одсутан, па нема могућности да се редовним путем разреши, дан кад стигне обавештење о извршној одлуци узима се као дан разрешења.

Право на припадљивости активног службеника има службеник до краја месеца у коме је разрешен, или у ком се сматра да је разрешен односно у ком је умро.

ГЛАВА IX.

П е н з и ј е.

Члан 136.

Право на пензију имају сви државни службеници и њихове породице, под условима овог закона.

Члан 137.

За пензију рачуна се све време које је службеник провео у активној државној служби или на расположењу, било непрекидно било са прекидима, као и време које му је специјалним законом признато за пензију.

Онима који су пре ступања у државну службу били на раду у служби Државе као контрактуални

службеници (чл. 130), време проведено на том раду рачуна се за пензију.

Онима који су за време рата били као државни службеници на војној дужности, време овако проведено рачуна се за пензију исто онако као што се рачуна активним официрима за време рата.

Време проведено у војној служби у рату као и у мирнодопској војној служби преко редовног рока рачуна се за пензију онима који после постану државни службеници грађанскога реда.

Време проведено у служби јавних самоуправних тела рачуна се за пензију лицима која буду из те службе непосредно примљена у државну.

Време које одговара степену основне плате одређеном по трећем ставу чл. 67., лицима која из слободне професије буду примљена у државну службу рачуна се и за пензију, али највише десет година.

Лицима која су ступила у државну службу по последњем ставу чл. 2., године дотадањег рада рачунаће се у године за пензију.

Од времена проведеног у државној служби у крајевима у којима су прилике за живот нарочито тешке рачуна се за пензију сваких осам месеци у пуну годину дана. Који су то крајеви утврђује Министарски Савет. Године проведене у Јужној Србији рачунају се двоструко за пензију, и то од дана ступања у живот овог закона, па за седам година.

Министрима и државним подсекретарима, време проведено у другој државној служби рачуна се за пензију са једном десетином. Ако се после врате у такву службу, време проведено на дужности министра или државног подсекретара рачуна се петоструко.

Ако државни службеник, без своје кривице, на каквом државном послу буде тако повређен, или тако оболи од болести која се појавила као последица вршења службе, да постане неспособан за даљу

службу, признаје му се за пензију време које је до тада провео у служби и још десет година.

Члан 138.

Основ за рачунање пензије министара и државних подсекретара је њихова плата, а осталих службеника плата, основна и положајна, и редовна станарина.

Члан 139.

Министри и државни подсекретари стичу право на личну пензију тога положаја, ако ту дужност врше најмање две године. Остали државни службеници задобијају право на личну пензију кад наврше десет година службе која им се признаје за пензију.

На пуну пензију државни службеници стичу право после 35 година службе, а и у краћем времену, ако је то предвиђено специјалним законом.

Члан 140.

Министрима и државним подсекретарима, од пензијског основа припада за сваку потпуну половину године проведену на тој дужности по 5⁰/₀ као пензија, с тим да ова пензија ни у ком случају не може бити већа од 100⁰/₀.

Осталим државним службеницима, од пензијског основа припада за десет година службе 50⁰/₀, а за свако даље пола године по 1⁰/₀, тако да за 35 година добију потпун пензијски основ као пензију. Започето пола године рачуна се као потпуно.

Ако у појединим струкама специјални закони одређују краће време за добијање пуне пензије, полугодишњи проценат повећава се сразмерно томе времену.

Члан 141.

Државни службеник не може бити стављен у пензију пре него што наврши број година службе потребан за стицање пуне пензије.

Изузетно, може се државни службеник ставити у пензију и пре овога времена, ако је навршио 60. годину живота.

Мора се ставити у пензију, и пре навршеног потпуног броја година службе, службеник:

- 1) који наврши 65. година живота;
- 2) који је годину дана на расположењу, ако по општим прописима има право на пензију, и ако нема празног места (чл. 126);
- 3) код кога наступи случај из тач. 1., 2., 3. или 5., чл. 133., ако по општим прописима има право на пензију.

Од овога се изузимају државни службеници за које постоје друкчији прописи у Уставу или нарочитим законима.

Ако је службеник навршио број година за пуну пензију, на његову молбу мора се ставити у пензију.

Члан 142.

Службеник који је пензионисан из разлога изложених у тач. 1., 2., 3., или 4. чл. 133. вратиће се, на позив, опет у државну службу кад тај разлог престане, ако већ није навршио 60 година живота, али не може добити виши положај од оног са кога је пензионисан. Ако се службеник у овом случају не буде хтео примити државне службе, губи право на пензију.

Члан 143.

Државном пензионеру припада додатак на децу који је предвиђен за активног службеника, а под истим условима који важе за активне службенике.

Члан 144.

Право на породичну пензију за чланове своје породице задобијају министри и државни подсекретари кад наврше три године дана службе, а остали државни службеници кад наврше пет година службе која им се признаје за пензију, а и пре тога рока у оним случајевима у којима би и сами добили личну пензију пре навршетка законског рока.

Члан 145.

Службеник који изгуби право на личну пензију губи право и на породичну, осим у случају предвиђеном у тач. 5. чл. 165.

Члан 146.

За рачунање породичне пензије основ је лична пензија службеника коју је имао у часу смрти или би имао, да је у том часу пензионисан. Ако службеник умре пре времена у ком му припада лична пензија, онда је за породичну пензију основ лична пензија коју би службеник имао да је у томе времену навршио десет година службе.

Породицама оних државних службеника који, без своје кривице, на каквом државном послу буду повређени, или оболе од болести која се појавила као последица вршења службе, па од тога умру, признаће се као основ за пензију онолика лична пензија колику би службеник имао, кад би у часу смрти имао још десет година службе више.

Члан 147.

Породична пензија припада, на равне делове, службениковој жени и деци рођеној у законитом браку или позакоњеној. Више законитих жена службеника муслимана рачунају се заједно као један члан породице.

Члан 148.

Породична пензија државних службеника одређује се овако: једно лице добија 50⁰/₀, два лица 65⁰/₀, три лица 75⁰/₀, а четири или више лица 85⁰/₀ од основа породичне пензије.

Члан 149.

Деци државних службеника која имају право на породичну пензију припада додатак на децу, рачунајући једно дете мање, а ако је само једно дете, не припада му овај додатак. Ако и удова ужива породичну пензију заједно са децом, онда припада додатак на свако дете.

Члан 150.

Да ли постоји потреба да лица која добијају породичну пензију исту примају одвојено, одлучиће орган који одређује пензије, као и да ли ће се у овом случају, и у колико, делити и додатак на децу.

Ако за неко лице које заједно са другима добија породичну пензију наступи случај да му престаје право, одређује се осталима пензија према законској мери (чл. 148).

Члан 151.

Ако брак државног службеника није склопљен бар годину дана пре његове смрти, не припада његовој удови пензија, осим ако је иза њега остало законито дете, односно удовица остала трудна, или ако је браком њихово дете озакоњено, или ако је смрт наступила од повреде или болести задобијене на државном послу, или од акутне болести која је настала после склопљеног брака.

Члан 152.

Количина личне пензије одређује се по службеној дужности, истом одлуком којом се службеник пензионише.

Одлука о породичној пензији доноси се по службеној дужности, најдаље у року од месец дана, и то у случају смрти активног службеника од дана смрти, а у случају смрти пензионисаног службеника од дана пријаве и подношења исправе о смрти органу који је надлежан за одлуку о пензији.

Док се породична пензија не одреди, издаваће се породици умрлог службеника, на рачун пензије. једна трећина свих службеникових припадљености, ако је умро као активни службеник, односно једна половина, ако је умро као пензионисан. Исто важи и за случај кад треба неког службеника прогласити мртвим, и то од дана његовог нестајања па до дана који се судским решењем утврди као дан смрти.

Пензијске припадљености теку од првог дана наредног месеца иза месеца у коме је наступио случај по ком се пензија одређује.

Члан 153.

Нико не може добијати две пензије од државе. Ако има права на две, примаће већу. Активна службеница не може примати породичну пензију.

Пензија државних службеника и њикових породица, са свима припадљеностима, може се, по молби онога који је стекао право на пензију, исплатити једном за свагда, у суми највише до 3 године, на предлог надлежног министра по саслушању стручног Савета а на основу решења Министарског Савета.

Члан 154.

Права на пензију губе:

I. Службеници:

- 1) губитком држављанства или ступањем у службу стране државе без дозволе Министарског Савета.
- 2) пресудом редовног или дисциплинског суда;
- 3) у случају предвиђеном у тач. 7. чл. 133;

4) у случају предвиђеном у тач. 8. чл. 133., ако дисциплински суд нађе да службеник треба да пензију изгуби;

5) у случају чл. 142.;

6) смрћу.

II. Удовице:

1) преудајом;

2) губитком држављанства;

3) осудом за кажњиво дело за које би и службеник изгубио личну пензију;

4) примањем државне службе, док служба траје;

5) смрћу.

III. Деца:

1) кад наврше пунолетство, а женска и пре пунолетства удајом. Изузетно, ако су на редовном школовању или одслужењу редовног рока у војсци, и то уз доказ успешног учења односно војне службе издаваће им се пензија до навршења 23. године живота. Ако су, или ако доцније постану телесно или душевно неспособна за привређивање, док та неспособност траје, издаваће им се пензија. Оба изузетка важиће само ако се, уверењем надлежне власти, утврди да дете нема другог каквог издржавања.

2) губитком држављанства;

3) осудом за кажњиво дело за које би и службеник изгубио личну пензију;

4) примањем државне службе, односно места питомца државе, или ма које јавне установе, док служба односно стипендија траје;

5) смрћу.

Члан 155.

Кад се удова државног службеника која има право на пензију преуда за државног службеника, па обудови, има право на породичну пензију иза првог мужа, ако јој иза другог не припада пензија, или ако је пензија иза другог мужа мања. Ако се

преудала за лице које није државни службеник, па обудови, има право на породичну пензију првог мужа, само ако утврди, уверењем надлежне власти, да је сиротног стања.

Члан 156.

Решење о праву на пензију и о пензијским принадељностима државних службеника и њихових породица доносиће надлежни Министри, односно органи на које они то право пренесу, и предавати интересованим странама, и то за Државу Министру Финансија (државном правобраниоцу). Обе стране имају право жалбе Државном Савету, у року од два месеца, рачунајући од дана пријема решења.

Члан 157.

Нико не може, без одобрења Министарског Савета, уживати пензију у туђој земљи.

Члан 158.

Све пензијске принадељности државних службеника на које се овај закон односи издаваће се из државних средстава.

Како ће се поступити са фондовима из којих су ови службеници до сада примали пензије регулисаће се специјалним законом.

ГЛАВА X.

Дисциплински прописи.

Члан 159.

Државни службеник који, у служби или ван ње, повреди своју службену дужност прописану законом, или углед свога реда казниће се казном за неуредност или дисциплинском казном. Казна за неуредност изриче се, ако повреда дужности или угледа реда не прелази обим обичне неуредности (дисциплински

иступ). Али ако је неуредност већег замашаја или је поновљена, или ако су отежане опште околности под којима је повређена службена дужност или углед реда, или ако постоји каква штета или опасност за интересе службе, онда се то сматра као дисциплински преступ.

Суђење по казном закону не искључује дисциплинско.

Члан 160.

Казне за неуредност су ове:

- 1) опомена; и
- 2) новчана казна.

Новчана казна, у поједином случају, не може премашити 10⁰/о од службеникове месечне плате, основне и положајне.

Члан 161.

Казне за неуредност изриче непосредни старешина или старешина сваког вишег надлештва.

Казна не може бити изречена пре него што службеник буде саслушан. Образложена одлука о казни има му се саопштити писмено.

Новчане се казне одбијају од припадљности, и уносе у државну касу.

Казна за неуредност не бележи се у Службенички Лист, али се доставља надлежној комисији за оцену, и, службеним путем, свима вишим старешинама кажњеног службеника.

Члан 162.

На одлуку о казни за неуредност може се службеник, у року од пет дана од дана саопштења, жалити старешини непосредног вишег надлештва, чија је одлука извршна. Жалба се предаје старешини који је казну изрекао. На одлуку о казни коју изрекне министар или старешина неког другог врховног централног надлештва нема жалбе.

Члан 163.

Неуредности застаревају за годину дана.

Члан 164.

Дисциплински преступи због којих ће се службеник дисциплински казнити у главном су :

- 1) неморално и недостојно владање у приватном животу, као што је : опијање, пијанчевање, скитање, картање и овима подобно, на местима и по друштвима и на начин који унижава достојанство службеника;
- 2) лакомислено задуживање;
- 3) непристојно и преко поступање са подручнима и народом;
- 4) рђаво употребљавање своје власти старијега службеника према млађим;
- 5) немарност и неуредност долажења на дужност;
- 6) непослушност спрам наредаба претпостављених власти;
- 7) у злобној намери оговарање поступака или наредаба власти у канцеларији и пред млађима, у колико не би спадало у кривице по казненем закону;
- 8) прављење сметње, свађе, неслагање са друговима у служби;
- 9) предузимање свих заната, трговачких и индустријских радњи под својим или туђим именом, као и адвоцирање; и
- 10) издавање службене тајне.

Члан 165.

Дисциплинске казне су ове :

- 1) укор;
- 2) умањивање плате (основне и положајне) највише до једне године дана, с тим да ово умањење, у поједином месецу, не може бити веће од 20⁰/₀;
- 3) стављање у пензију, без умањења пензијских принадлежности;

4) стављање у пензију са умањењем пензијских принадежности, највише до 20⁰/₀ на месец, с тим да то умањење има да траје за неко ограничено време, али највише десет година;

5) отпуштање из службе. Ако је службеник, који се овом казном казни, у том времену већ био стекао право на пензију, губи то право.

Казна умањења принадежности из тач. 2. преноси се, са истим процентом, и на пензиске принадежности, ако се службеник за трајање казне пензионише.

Казне из тач. 1. и 2. повлаче заустављање напредовања на виши степен плате и станарине и напредовања у вишу групу, и то најмање за једну а највише за три године. Дужину времена одредиће дисциплински суд.

На тај начин изгубљено време за напредовање рачуна се одвојено од времена изгубљеног због слабе оцене, било да се то време поклапа или не.

Члан 166.

Дисциплинске казне изричу само надлежни дисциплински судови, на основу дисциплинског поступка.

Члан 167.

Дисциплински судови су Управни Судови и Државни Савет.

Управни Судови су дисциплински судови првога степена. Државни Савет је дисциплински суд другог степена, а у неким случајевима првога и последњег степена.

Члан 168.

Као дисциплински судови, Управни Судови и Државни Савет поступају по прописима овога закона. У колико ови прописи не би достајали, примењиваће прописе свога поступка и начела општег кривичног поступка.

Члан 169.

Управни Судови решавају по кривицама државних службеника у својој области, изузев чиновнике првих пет група I. категорије.

Државни Савет решава на другом и последњем степену по жалбама на одлуке Управних Судова, а на првом и последњем степену по кривици државних службеника за које Управни Судови као првостепени дисциплински судови нису надлежни.

Члан 170.

За судије и за друге државне службенике грађанског реда који се нарочитим законима подвргавају под дисциплинску власт других органа, важи дисциплински поступак овог закона, ако није специјалним законом прописан нарочити поступак.

Члан 171.

Управни Судови, као дисциплински судови, решавају током дисциплинског ислеђења у одељењима од три судије, а на претресу у колегијуму од пет судија, од којих су тројица редовни чланови дотичног одељења Управног Суда, а двојица старији по рангу стручни другови оних којима се суди.

Како ће се одабирати довољан број другова из сваке струке, и на који ће се начин из њихова броја попуњавати одељење Управних Судова прописане се уредбом.

Члан 172.

Државни Савет, као дисциплински суд, решава у једном од својих одељења коме ће нарочито бити поверено суђење по кривицама државних службеника.

Државни Савет решава и сукобе о надлежности дисциплинских судова.

Члан 173.

Стручни друг, пре него што ће први пут судити, положиће на почетку претреса ову заклетву: „Ја Н. Н. заклињем се Свемогућим Богом да ћу дужност дисциплинског судије савесно, непристрасно и по чистом убеђењу вршити. Како право судио тако ми Бог помогао“.

Сваки Управни Суд водиће књигу о заклетвама. У ту ће се књигу уносити белешке о заклетвама, које ће потписивати председник одељења, заклето лице и деловођа. Кад заклето лице после опет дође да суди, председник ће, на почетку претреса, из књиге о заклетвама констатовати да је већ заклето.

Члан 174.

Стручни другови су, као и остале дисциплинске судије, у вршењу своје дисциплинско-судијске дужности независни, и не одговарају ником осим закону.

Члан 175.

Председник дисциплинског суда је председник одељења Управног Суда, односно одељења Државног Савета.

Члан 176.

За свако дисциплинско суђење пред Управним Судом, обласни старешина окривљеног лица, а за свако суђење пред Државним Саветом, његов централни старешина, одредиће једно лице, које ће по својој званичној дужности заступати пред судом интересе државне управе у погледу исправног службеног и сталешког владања државних службеника. Овај ће се дисциплински тужилац узимати између државних службеника дотичне управне гране, који су правници и који су са службом у месту дисциплинског суда. Под истим условима поставиће му се из аменик. Потање одредбе прописаће се уредбом.

Кад има више оптужених из разних управних грана заједно, споразумеће се надлежне старешине о лицу дисциплинског тужиоца.

Дисциплински суд саслушаће предлог дисциплинског тужиоца пре сваког решења.

Члан 177.

Окривљени државни службеник има право на браниоца на претресу, и може га узети између државних службеника у седишту дисциплинског суда, или из реда јавних правозаступника.

Ако га сам не одреди, поставиће му суд браниоца за претрес.

Сваки службеник у седишту дисциплинског суда је дужан да се одазове позиву суда на дужност браниоца.

Бранилац је слободан у одбрани, и обавезан да чува поверену му тајну.

Члан 178.

У погледу изузећа судија дисциплинских судова, поступиће се по прописима кривичног поступка.

Члан 179.

У случају премештаја службеника који је учинио неки дисциплински преступ, надлежан остаје суд који је већ започео поступак.

Државни Савет може, по потреби, а на предлог надлежног министра, делеговати и који други суд.

Члан 180.

Непосредни старешина, кад дозна за дисциплински преступ службеника, извршиће претходно кратко извиђање, и предаће, службеним путем, акта надлежном дисциплинском суду, а о томе известиће непосредно вишег старешину.

Члан 181.

Дисциплински суд одлучује да ли ће се окривљени ставити под дисциплинско поступање или не. Пре те одлуке може наредити претходно ислеђење.

Кад одлучи да се окривљени стави под дисциплинско поступање, наредиће дисциплинско ислеђење, односно ако сматра да је предмет довољно ислеђен, одредиће, једном одлуком, стављење под дисциплинско поступање и претрес.

Кад одлучи да нема места стављању под дисциплинско поступање, било за то што нема дела или за то што постоји дело које се казни као неуредност, вратиће акта непосредном старешини на надлежно поступање.

Члан 182.

Кад се против једног службеника поведе редовно кривично поступање, било по тужби државе било по тужби приватног лица, дужност је његовог непосредног старешине да о томе одмах извести надлежни дисциплински суд.

Исто тако, кад дисциплински суд, поступајући по чл. 181., нађе да у радњи службеника стоји дело кажњиво по казненем закону, доставиће сва акта редовном суду, и о томе извести надлежног старешину.

И у једном и у другом случају, дисциплински суд ће одлучити да ли ће против службеника повести дисциплинско поступање упоредо са кривичним, или ће га одложити до свршетка кривичног поступка.

Члан 183.

Редовни судови, као и све остале власти, кад против државног службеника отпочну поступање због каквог кривичног дела, или га казне, дужни су о томе извести непосредног старешину dotyчног службеника. Старешина ће о томе извести

непосредног вишег старешину и надлежни дисциплински суд, ради даљег поступања.

Члан 184.

Кад дисциплински суд одлучи да се окривљени стави под дисциплинско поступање, и нареди дисциплинско ислеђење, затражиће од обласног односно централног старешине окривљенога да постави једног иследника између подручних чиновника, који ће ислеђивати по прописима кривичног поступка. Ако има окривљеника из више управних грана, старешине ће се споразумети о лицу једнога, а по потреби и више иследника. Ако се старешине не споразуму, решиће дисциплински суд.

Члан 185.

Од саопштења одлуке о одређивању претреса имају окривљени и његов бранилац право разматрати све акте, осим записника о већању.

Дисциплински тужилац има право разматрати акта у свако доба, осим записника о већању.

Забрањено је објављивање аката.

Кад дисциплински иследник заврши ислеђење, доставиће сва акта суду.

Члан 186.

Ако суд нађе да нема дела, или да стоји дело неуредности, прекинуће дисциплинско поступање, и поступити по чл. 181.

Ако нађе да у радњи окривљенога стоји кривично дело, поступиће по ставу 2. и 3. чл. 182. На ову одлуку нема места жалби.

Члан 187.

Кад суд нађе да је предмет потпуно ислеђен одређује претрес. На ову одлуку нема места жалби.

У одлуци којом се одређује претрес има се назначити дело за које се службеник окривљује, са

образложењем, и све што је потребно за претрес. Окривљеном се има, заједно са том одлуком, доставити и листа имена судија на претресу. Оптужени и тужилац, док не прође осам дан од дана саопштења одлуке којом се одређује претрес, имају право подносити дисциплинском суду своје доказе и захтеве. Против одлуке којима се ово одбија нема места жалби.

Члан 188.

Кад прође рок од осам дана од дана саопштења одлуке којом се одређује претрес, председник дисциплинског суда одређује дан претреса, и позива тужиоца, оптуженог и његовог браниоца, сведоке и вештаке, и издаје сва друга наређења која су потреба за обављање претреса.

Ако оптужени не дође (чл. 214), а до претреса не поднесе доказе којима правда свој изостанак, претрес ће се обавити, и пресуда изрећи, и без њега, у присуству његовог браниоца.

Члан 189.

Претрес је усмен и јаван за државне службенике. Претрес може бити тајан, кад суд нађе да државни интереси то захтевају. У овом случају оптужени има право довести на претрес три државна службеника.

Члан 190.

Претрес се почиње читањем одлуке којом се одређује претрес, затим се саслушавају оптужени, позвани сведоци и вештаци, и, по потреби, читају се записници о ислеђењу и друга важна акта.

Оптужени и његов бранилац, као и дисциплински тужилац, имају право давати изјаве, о сваком доказу стављати предлоге, и, преко председника суда, стављати питања сведоцима и вештацима.

По завршеном доказивању добија реч дисциплински тужилац, за њим бранилац, а последњу реч има, у сваком случају, оптужени.

Члан 191.

На претресу се води записник, у који се уписује дан претреса, имена судија, деловође и странака, и ток претреса у главним тачкама.

О већању и гласању, које је тајно, води се одвојен записник.

Оба записника потписују председник и деловођа.

Члан 192.

Суд има право заклињати сведоке и вештаке на претресу, ако нађе да је то потребно.

Сведоци се заклињу после испита, а вештаци пре вештачења.

Члан 193.

Дисциплински суд суди по слободном уверењу добијеном на претресу.

Члан 194.

Пресудом дисциплинског суда оптужени се или ослобођава или казни за дисциплински преступ.

Пресуда има да садржи и одлуку о накнади трошкова дисциплинског поступка. У колико се оптужени ослободи, трошкове поступка сноси држава, иначе оптужени.

Члан 195.

Пресуда се усмено објављује на завршетку претреса, а најдаље за осам дана од дана објављивања, заједно са образложењем, писмено саопштава тужиоцу и оптуженоме.

Члан 196.

На пресуду дисциплинског суда првог степена могу се жалити оптужени и тужилац. Жалбом се одлаже извршење.

Жалба се предаје дисциплинском суду који је изградио пресуду, а он је, са свима актима, шаље дисциплинском суду другог степена, ако је благовремена, и ако ју је поднело надлежно лице, у противном случају суд ће је одбацити.

На ово решење може се жалити вишем суду, у року од осам дана.

Члан 197.

Кад дисциплински суд другог степена нађе: да је жалбу предало лице које је зато овлаштено, да је жалба благовремено предана, да не треба вршити никакво дослеђење, да нема битних недостатака због којих би требало поновити претрес пред судом првог степена, одредиће претрес, ради пресуђења. Поступак на овом претресу пред судом другог степена исти је као и пред судом првог степена.

Члан 198.

Дисциплински суд другог степена решаваће без претреса, и то:

1. ако се жалба односи само на онај део пресуде којом се одлучује о трошковима;
2. кад нађе да је жалбу предало лице које зато није овлаштено, или да жалба није благовремено предата, у ком случају ће је вратити нижем суду на законски поступак;
3. кад нађе да треба извршити дослеђење, у ком случају ће наредити дисциплинском суду првог степена да то учини;
4. кад нађе да има битних недостатака због којих би требало поновити претрес пред судом првог степена, у ком случају ће поништити пресуду, и предмет вратити суду првог степена.

Члан 199.

Кад пресуда постане извршна, председник дисциплинског суда првог степена послаће је, у ове-

реном препису, старешини врховног централног надлештва и непосредном старешини службеника, ради извршења и уписа казни у Службенички Лист.

Члан 200.

Кривице које, поред дисциплинске одговорности, повлаче и кривичну одговорност за злочинство или друго нечасно дело не застаревају дисциплински. Остале дисциплинске кривице застаревају за пет година.

Члан 201.

Смрћу оптуженог прекида се дисциплински поступак.

Члан 202.

Ако је дисциплински поступак прекинут, или ако је оптужени пресудом ослобођен, дисциплински тужилац може захтевати поновљење дисциплинског поступка, ако изнесе нове чињенице и доказе који, по себи или у вези са пређашњим доказима, доказују дисциплинску кривицу која још није застарела.

Члан 203.

Службеник осуђен на дисциплинску казну која је постала извршна, а тако исто и његови законити наследници, могу, и по издржаној казни, затражити поновљење дисциплинског поступка, ако изнесу нове чињенице и доказе који, по себи или у вези са пређашњим доказима, могу утврдити његову невиност или утицати на смањење казне.

Члан 204.

О поновљењу дисциплинског поступка одлучује дисциплински суд који је судио у првом степеноу, и то без усменог претреса.

Члан 205.

Дозволом поновљења дисциплинског поступања обуставља се извршење дисциплинске казне, ако већ није извршена.

Члан 206.

Ако се поновљење допусти у корист службеникову, па буде опет осуђен, не може се казнити оштријом казном од пређашње. Извршена казна се увек рачуна у нову казну.

Дисциплински суд, кад допусти поновљење у корист оптуженог, може га одмах, без претреса, и ослободити, или осудити на мању казну, ако обе стране на тај скраћени поступак пристану.

Члан 207.

Кад се новом пресудом службеник ослободи, или осуди на мању казну, има му се накнадити све што је, и у колико, по првој пресуди више изгубио.

Члан 208.

Службеника против кога се започео кривични или дисциплински поступак може дисциплински суд удаљити од дужности, ако то изискује врста или тежина дисциплинског преступа.

Право удаљавања од дужности припада дисциплинском суду и онда кад се против службеника започне пред судом поступање да се стави под старатељство или под стечај.

Члан 209.

Ако редовни суд стави државног службеника у иследни притвор, или га због злочинства или каквог нечасног дела стави под суд, његов ће непосредни или посредни старешина одмах наредити претходно удаљење од дужности.

Осим случаја у предњем ставу, може сваки орган коме је поверен непосредни или посредни службени надзор у особито важним и хитним случајевима наредити претходно удаљење од дужности, кад год службеник неће да изврши службено наређење, осим неизвршења дела које казнени закон забрањује и казни, или кад му је службени преступ такав да би било штетно, по интересе и углед службе, кад би даље остао на дужности.

О претходном удаљењу од службе сваки орган који га је наредио мора одмах извести вишег старешину, који ту одлуку може поништити.

Свако претходно удаљење има се, у року од три дана, службеним путем, доставити надлежном дисциплинском суду, који ће га, без одлагања, оснажити или поништити.

Члан 210.

Кад дисциплински суд донесе одлуку о удаљењу од дужности може одредити да се службенику умањи његова плата (основна и положајна) до половине.

Ако службеник буде судом ослобођен, вратиће му се обустављене принадлежности.

Ако кривична казна повлачи губитак службе, односно ако је службеник дисциплински кажњен по тач. 3., 4. или 5. чл. 165., губи право на обустављене принадлежности у корист државне касе.

Ако кривична казна не повлачи губитак службе, односно ако је службеник дисциплински кажњен по тач. 1. или 2. чл. 165., дисциплински суд решиће да ли ће му се, и у колико, вратити обустављене принадлежности.

Члан 211.

О удаљавању од дужности одлучује дисциплински суд првог степена, без усменог претреса.

На одлуку о удаљавању могу се жалити и државни тужилац и службеник. Жалба не обуставља удаљавање.

Члан 212.

Обустављање припадности рачуна се од дана удаљења од дужности по одлуци дисциплинског суда.

Члан 213.

Службеник за ког се донесе одлука о удаљавању од дужности не сме отићи из места службовања без дозволе старешине надлежства у ком је са службом.

Члан 214.

Сва саопштења у дисциплинском поступку чиниће се непосредно окривљеном или лицу које је окривљени за то овластио.

Члан 215.

Против сваке одлуке у дисциплинском поступку жалба је дозвољена, ако у закону није изречно искључена.

Све жалбе по дисциплинском поступку предају се дисциплинском суду првог степена, у року од 15 дана од дана саопштења.

Предаја пошти на рецелис важи као да је предаја извршена самом суду.

Ако је последњи дан рока недеља или празник, рок истиче првог наредног радног дана.

Члан 216.

Све државне власти, грађанске и војне, и све самоуправне власти дужне су поступати по захтевима дисциплинских судова и њихових органа, и сматрати их као хитне.

Члан 217.

Пензионери ће одговарати дисциплински:

1) за дисциплинске преступе учињене за време док су били активни службеници;

2) за тешке повреде угледа њиховог реда учињене у пензији;

3) за злочинства и нечасна дела за која је надлежан и редован суд.

Члан 218.

Дисциплинске су казне за пензионере:

1) писмени укор;

2) умањење пензијских припадљности, највише до 20⁰/₀, за неко ограничено време, највише до 10 година;

3) губитак права на пензију.

Члан 219.

За дисциплински поступак против пензионера, у колико не потпадају под дисциплинску власт Државног Савета, као дисциплинског суда првог и последњег степена, надлежан је дисциплински суд првог степена у чију област спада место њиховог сталног пребивања, а ако стално живе у иностранству, онда онај суд који је надлежан за места у којима су били последњи пут у активној служби.

Члан 220.

Дисциплински је поступак за пензионере исти као и за активне службенике, с тим да улогу старешине има обласни односно централни старешина оне струке у којој је пензионер служио.

Члан 221.

Над службеницима Народне Скупштине врши целокупну дисциплинску власт Председништво Скупштине, по прописима овог закона, у првом и последњем степену.

Члан 222.

У дисциплинском поступку не плаћају се таксе.

Члан 223.

Све дисциплинске кривице учињене пре обнародовања овог закона пресудиће се по казним одредбама досадањих дисциплинских прописа, у колико казнене одредбе овога закона нису блаже.

У погледу саме процедуре примениће се одредбе овог закона одмах и на оне случајеве који су већ у току, осим оних који су у првом степену већ пресуђени.

ГЛАВА XI.

Прелазна наређења

Члан 224.

Од дана обнародовања овог закона државни службеници стављају се на расположење, с тим да, вршећи своју досадању дужност, примају све досадање припадности. Најдаље у року од 4 месеца има се донети одлука који ће се од њих задржати и даље у државној служби. За које се службенике не донесе никаква одлука у том времену, сматраће се да су задржани на својим положајима.

Изузетно, неће се стављати на расположење, и остају и даље на својим местима: чланови Државног Савета, чланови Главне Контроле, све судије редовних судова, и учитељи који по досадањим законима нису могли бити ни премештени ни из службе уклоњени.

Ревизијом могу се укинути поједина звања или службена места.

Члан 225.

Пошто се у року од 2 месеца донесе уредба предвиђена у чл. 11. овог закона, најдаље у року од 3 месеца после тога извршиће се разврставање државних службеника на основу овога закона и те уредбе.

Члан 226.

При сваком министарству установиће се, министровом одлуком, једна комисија, која ће решавати који ће се државни службеници и даље задржати у служби и превести по овом закону. Та комисија биће састављена : из 3 најстарија директора односно начелника одељења дотичног министарства, једног члана Државног Савета или једног члана Касационог Суда и 2 члана изван реда чиновника дотичног министарства.

Ова комисија све своје одлуке доставља надлежном министру, који ће их изнети пред комитет састављен од 4 министра. Овај комитет изабраће Министарски Савет.

Члан 227.

У року од два месеца од дана обнародовања овог закона, имају сви државни службеници поднети доказе о прописаној спреми. На тражење службеника министар може овај рок продужити још за два месеца.

Члан 228.

На одлуку којом се службеник преводи по овом закону има места жалби Државном Савету, у року од 30 дана по саопштењу.

На одлуку којом се службеник не преводи по овом закону нема места жалби.

Члан 229.

Превођење државних службеника извршиће се према стању на дан обнародовања овог закона.

Члан 230.

Са чиновницима за које се донесе одлука да се преводе поступиће се овако :

I. Чиновници који имају прописану спремину за струку у којој служе:

1. ако на дан обнародовања овог закона имају најмање 8 година службе, долазе у оне групе које одговарају положајима на којима су се затекли;

2. ако на дан обнародовања овог закона имају мање од 8 година службе, долазе у оне групе у које, према годинама службе, по овом закону могу доћи. Ако су на нижем положају но што би могли бити по овом закону, долазе у групу која одговара положају на коме су се затекли, ако су на вишем, силазе у групу у којој би по овом закону највише могли бити.

II. Чиновници који немају прописану спремину за струку у којој служе:

1. ако на дан обнародовања овог закона имају најмање 14 година службе, долазе у оне групе које одговарају положајима у којима су се затекли. Али, овакви чиновници, са службом у струци I. категорије, не могу добити положај 4. или више групе ове категорије, осим ако се у тој групи већ налазе.

2. ако на дан обнародовања овог закона имају најмање 8 година службе, могу се, по повољном мишљењу Стручног Савета, задржати у струци односно категорији у коју та струка улази, ако су се на дан 1. јануара 1923 год. у њој затекли или раније у њој били, и то, у погледу групе, уз примену одредаба под I., тач. 2., са ограничењем да не могу доћи ни у 4. ни у 5. групу I категорије;

3. ако на дан обнародовања овог закона имају мање од 8 година службе, не могу остати у категорији за коју немају прописану спремину, у колико би им садањи положај улазио у I. или II. категорију, а у колико би им положај улазио у III. категорију, могу се у њу превести, по повољном мишљењу Стручног Савета.

Рокови прописани у овом члану рачунају се по чл. 241.

Члан 231.

Са званичницама и служитељима за које се донесе одлука да се преводе поступиће се овако:

Званичници долазе у оне групе које одговарају служби на којој се употребљују у часу превођења.

У управним гранама у којима не постоји подела службе која одговара групама званичника по овом закону, у 1. групу уврстиће се они који имају најмање 15, а у другу групу они који имају најмање 9 година службе, и то са ограничењем да у прву групу може ући највише $\frac{1}{6}$, а у другу групу највише $\frac{1}{3}$ од броја свију званичника исте управне гране.

Од служитеља уврстиће се у прву групу они који имају најмање 15 година службе, и то са ограничењем да то може бити највише $\frac{1}{3}$ свију служитеља исте управне гране.

Рокови прописани у овом члану рачунају се по чл. 241.

Члан 232.

Чиновници који, због нове организације државне управе, дођу, по превођењу на овај закон, у једну групу која је нижа од њиховог ранијег положаја, који је новом организацијом укинута, добијају, изузетно, плату оне групе која одговара њиховом положају по старој организацији, све док, напредовањем, не дођу опет у групу која одговара њиховом ранијем вишем положају, односно док им активна служба не престане.

Члан 233.

Сви државни службеници за које се донесе одлука да се преводе долазе на онај степен основне плате који одговара годинама службе по чл. 241.

Члан 234.

Државни службеници у целој Краљевини, изузев оне који су назначени у чл. 224. овог закона, уживаће сталност по истеку 3 године од дана ступања на снагу овога закона, без обзира на досадање прописе.

Члан 235.

Државним службеницима, из свих правних области од којих је састављена Држава, било да су по досадањим законима имали право на пензију или не, па буду преведени по овом закону, признаје се за пензију све време, проведено у служби пре обнародовања овог закона, које се признаје у чл. 137. овог закона, са ограничењем у погледу оних службеника који по досадањим законима нису имали право на пензију да им се то време рачуна само од навршене 21. године живота.

Члан 236.

Државним службеницима који су из службе бивших земаљских, градских или верско-просветних аутономија непосредно ступили у државну службу као и пензионерима таквих установа, време проведено у таквој служби признаје се као време државне службе.

Члан 237.

Државним службеницима који су, пре уједињења, били у крајевима ван Србије и Црне Горе радници слободних професија, па су после уједињења, у циљу олакшања организације државне управе у тим крајевима, ступили у државну службу, и то најмање две године пре обнародовања овог закона, и у њој се у том часу затеку, на име пензије признаће се за сваку годину државне службе по једна година проведена у слободној професији пре ује-

дињења, и то уз услов ако у државној служби остану најмање пет година, односно до смрти, ако би пре тога рока умрли, и да се на тај начин може уважити највише 15 година рада у слободној професија пре уједињења.

Члан 238.

Правим члановима Академија Наука који нису државни чиновници, или који су као државни чиновници завршили каријеру с пензијом мањом од пензије редовних професора Универзитета, а због старости или телесне неспособности не би могли привређивати да се могу издржавати, може се, по нарочитом предлогу Академије, а по решењу Министарског Савета, указом одредити доживотна помоћ равна пензији редовног професора Универзитета.

Професорима Универзитета који су дошли из друге службе, или су дошли на Универзитет из туђе земље, признају се у године службе све године проведене у пређашњој служби.

Члан 239.

Службеници раније пензионисани остају и даље са истим пензијама и додацима на скупоћу.

Службеници пензионисани после ступања на снагу овог закона, а у року од 3 године од дана ступања његовог у живот, уживаће пензију по одредбама досадањих закона. Од овога се изузимају службеници који буду пензионисани пошто су навршили законски број година службе, или су достигли старост после које по закону морају да иду у пензију.

Службеницима који, вршећи своју дужност, буду онеспособљени, Министарски Савет може признати право да буду пензионисани по одредбама овог закона.

Члан 240.

Породицама државних службеника којима су породичне пензије припале пре обнародовања овог закона остају и даље исте принадлежности, урачунавајући у њих и садање додатке на скупоћу.

Кћерима државних службеника којима је по досадањим законским прописима породична пензија припадала и преко границе коју је овај закон повукао, остаје то право и надаље под условима досадањих прописа, но са сумом одређеном у овом закону.

Члан 241.

За одређивање периодских степени основне плате рачуна се време државне службе које се рачуна за пензију, односно време које је признато нарочитим законским прописима, с тим да се то време у сваком случају уважава само по његовом ефективном трајању.

Државним службеницима који се помињу у чл. 237. рачуна се у ефективне године службе и онај број година проведених, пре ступања у државну службу, у слободној професији који одговара броју година државне службе који имају на дан обнародовања овог закона.

Члан 242.

За одређивање група рачуна се време које поједине струке државне службе рачунају за напредовање у струци.

Члан 243.

Службеници за које се донесе одлука да се не преводе, ако су по досадањем закону стекли право на пензију, пензионисаће се по досадањем закону, а ако нису стекли право на пензију, отпустиће се из државне службе, и добиће на име накнаде своју

двомесечну дотадању систематску плату са додацима на скупоћу, ако су били мање од пет година у непрекидној државној служби, а своју тромесечну дотадању систематску плату са додацима на скупоћу, ако су били најмање пет година у непрекидној државној служби.

Члан 244.

На службенике из области ван Србије и Црне Горе који су ступили у службу пре 28. јуна 1921. г. примениће се одредба тач. 10. чл. 133. након две године после обнародовања овог закона.

Члан 245.

Овлашћује се Министарски Савет да за прве 4 године по обнародовању овог закона, у недостатку довољног броја кандидата са прописаним потпуним квалификацијама, може, уредбом, прелаз из ниже категорије у непосредно вишу категорију допустити још и у ова три случаја:

1. ако кандидат положи нарочити теоријски испит који би се у свакој категорији за то прописао, а којим би кандидат доказао да располаже општим знањем које мора имати чиновник категорије у коју жели ступити;

2. ако је кандидат у својој категорији одслужио најмање 15 година службе која му се рачуна за напредовање, па му надлежни министар, на повољно мишљење Стручног Савета, у интересу службе дозволи прелаз у нову струку, уз накнадно полагање државног стручног испита те струке;

3. ако је кандидат, у случају другог става чл. 69., радећи привремено у струци више категорије, на том раду одслужио најмање 7 година које му се рачунају за напредовање, па му надлежни министар, на повољно мишљење Стручног Савета, у интересу службе, дозволи прелаз у нову струку, уз накнадно полагање државног стручног испита те струке.

Прелазећи тако из ниже категорије у непосредно вишу, чиновник ће моћи ући највише у ону групу више категорије која одговара групи у којој је био, односно у ону групу у којој је привремено радио, а по својој вољи и у најближу нижу групу. У I. категорији такав чиновник неће моћи напредовати даље од 6. групе.

У случају тач. 1. биће потребно да чиновник, поред нарочитог теоријског испита, положи и државни стручни испит, по прописима струке у коју улази.

Начела овог члана важе и за прелаз званичника у III. категорију чиновника.

Члан 246.

Одредба четвртог става чл. 137. има се применити само на државне службенике који буду учествовали у будућим ратовима.

Што се тиче резервних официра у погледу рачунања ратних година службе за пензију, они задржавају права која су стекли чл. 22. закона о устројству војске од године 1904.

Члан 247.

Министри и државни подсекретари на расположењу, ако имају најмање једну годину службе која им се рачуна, према чл. 137, као министарска односно подсекретарска, имаће припадности министра у пензији, према годинама службе.

Члан 248.

За службенике Министарства Иностраних Дела важиће одредбе овога закона са овим изменама и допунама:

Изузетно од треће тачке чл. 62, службеници ресора Министарства Иностраних Дела не могу

бити постављени у дипломатским или консуларним заступништвима на страни, ако нису провели најмање две године службовања у земљи.

Изузетно од четвртога става чл. 71, а са ограничењем изнесеним у претходном ставу овога члана, службеници Министарства Иностраних Дела могу бити премештени по потреби службе и пре истека две године дана службе у месту из кога се премештају.

Службеник дипломатско-консуларне струке не може се оженити странкињом без претходног одобрења Министарства Иностраних Дела, а по саслушању Стручног Савета тога Министарства. При давању одобрења пазиће се на број таквих случајева, да не буде одвећ велики. Према службенику који се о ово огреши има места примени члана 133. овог закона.

За службенике изасланства на страни Министар Иностраних Дела прописује правилником, према чл. 108., како ће се утврђивати стање здравља службеника.

Посланици на страни и помоћник Министра Иностраних Дела неће се оцењивати по прописима овога закона. Оцењивање у првом степену осталих службеника дипломатско-консуларне струке вршиће једна комисија у Министарству Иностраних Дела, која ће се образовати као централне комисије осталих министарстава. Одредба последњег става чл. 73. примењује се и у овом случају.

Право изрицања дисциплинских казни предвиђених у чл. 165. (т. 1. до 3.) припада Министарству Иностраних Дела. Казне предвиђене у т. 1. до 2. поменутога члана изрицаће министар сам, а казну предвиђену у тач. 3. уз припомоћ Дисциплинског Савета, који ће министар саставити из чиновника дипломатско-консуларне струке, а чије ће ближе устројство прописати уредбом.

Рок привремене службе у ресору Министарства Иностранних Дела траје две односно три године.

Изузетно од члана 141., посланици на страни и помоћник Министра Иностранних Дела могу се ставити у пензију по потреби службе и пре него што су навршили број година службе потребан за пуну пензију. Ова ће лица моћи и по потреби службе бити стављена на расположење. Одредба да им се мора дати прво празно место које одговара њиховом рангу не примењује се на њих.

Дипломатско-консуларни чиновници за које се донесе одлука да се преводе не могу при разврставању добити нижи положај од оног који заузимају.

Нарочити додатци службеника заступништва на страни одређују се, као и до сада, годишњим државним буџетом.

Посланици на страни бирају се међу лицима која притежавају за то потребна знања и способности. Они имају ранг и положај министра.

Члан 249.

Принадлежности по овом закону биће државним буџетом регулисане, а право на њих државним службеницима који буду преведени тече од 1. октобра 1923. године.

Члан 250.

Прописи овога закона о платама и пензијама државних службеника вредеће дотле док се, променом животних прилика и поправком вредности динара, не укаже потреба да се новим законом, када буду претходно додаци на скупоћу као непотребни укинати, плате и пензије измене, и прилагоде новим приликама.

Члан 251.

За извршење овог закона надлежан је Министар Правде, као и Министар Финансија, у погледу

свих општих извршних прописа, а сви остали ресорни министри у погледу особених извршних прописа за њихове гране управе.

Члан 252.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија од дана обнародовања у Службеним Новинама, од ког дана престају важити сви закони који су до сада важили за државне службенике грађанског реда, у колико није овим законом одређен који изузетак.

Препоручујемо Нашем Министру Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначење Закона да овај Закон обнародује, а свима Министрима да се о извршењу његовом старају, властима, пак, заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се поковају.

31. јула 1923. год.
на Бледу.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,

Д-р Л. Марковић, с. р.

Председник Министарског Савета,
Ник. П. Пашић, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну
Скупштину и Изједначење Закона,
и Заступник
Министра Пољопривреде и Вода,
М. Н. Трифковић, с. р.

Мичистар Саобраћаја,
и Заступник
Министра Трговине и Индустрије,
Д-р В. Јанковић, с. р.

Министар Иностранних Дела,
Д-р **М. Нинчић**, с. р.

Министар Просвете,
М. Трифуновић, с. р.

Министар Народног Здравља,
Д-р **Славко Милетић**, с. р.

Министар Правде,
Д-р **Л. Марковић**, с. р.

Министар Грађевина,
Ник. Т. Узуновић, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,
К. Љ. Милетић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Веља Вукићевић, с. р.

Министар Војни и Морнарице,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Генерал,

П. Пешић, с. р.

Министар Шума и Рудника,
Д-р **Милан Сршкић**, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Мил. А. Вујичић, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
и Заступник
Министра Вера,

Д-р **Нинко Перић**, с. р.

Министар Финансија,
Д-р **М. М. Стојадиновић**, с. р

5

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. ФРИДРИХ НИЧЕ У СВОЈИМ ДЕЛИМА
Лу Андреас Саломе
Чачак: Градац К, 2016.
2. ЗЛАТО: ИСТИНИТА ПРИЧА
О ГЕНЕРАЛУ ЈОХАНУ АУГУСТУ СУТЕРУ
Блез Сандрар
Београд: Б. Кукић; Чачак: Градац К, 2022.
3. ОКРУТНИ БОГ
Алфред Алварез
Београд; Чачак: Градац К, 2021.
4. КАМИЈЕВО ЦАРСТВО
Милка Лучић
Београд: Б. Кукић; Чачак: Градац, 2021.
5. МОЈ ЖИВОТ
Влахо Буковац
Београд: Б. Кукић; Чачак: Градац, 2021.
6. ОГЛЕДАЛО АСТРОЛОГИЈЕ
Макс Жакоб, Клод Валанс
Београд: Б. Кукић; Чачак: Уметничко друштво Градац, 2001.
7. ОДМЕТНИК
Ернст Јингер
Београд: Б. Кукић; Чачак: Градац К, 2021.
8. ИЗ УГЛА ПРОШЛИХ ЖИВОТА
Ен Барам
Земун: Хармонија, 2022.
9. ИМАТИ ХРАБРОСТИ НЕ СВИДЕТИ СЕ ДРУГИМА
Ичиро Кишими, Фумитаке Кога
Земун: Хармонија, 2022.
10. ОТКРИЈТЕ КО ЈЕ НОРМАЛАН А КО НЕ
Дејвид Џ. Либерман
Земун: Хармонија, 2022.
11. ГОВОРИЛИ СУ ДА САМ ПРЕОСЕТЉИВА
Федерика Боско
Земун: Хармонија, 2022.

12. ПАРАЛАКСА
Бојан Цодан
Смедерево: Хеликс, 2022.
13. РЕЗИЛИЈЕНТНОСТ
Тијана Мандић
Београд: ХЕРАеду, 2022.
14. АЛЕН ГИНСБЕРГ – ДРУГА АМЕРИКА
Жан Портант
Лозница: Карпос, 2021.
15. БИО САМ САМО БРОЈ
Роберто Рикарди
Бања Лука: Имприматур, 2017.
16. ЂАКОМО ЦОЈС
Џејмс Цојс
Бања Лука: Имприматур, 2022.
17. АНТИКЛИМАКС
Василије Гломазић
Бања Лука: Имприматур, 2021.
18. НОСТАЛГИЈА ЗА НЕПОСТОЈЕЋИМ
Берислав Благојевић
Бања Лука: Имприматур, 2022.
19. МАНДАРИНСКЕ ПАТКЕ
Миланка Благојевић
Бања Лука: Имприматур, 2018.
20. ПЕТОДИНАРКЕ
Горан Дакић
Бања Лука: Имприматур, 2019.

ПРЕПОРУЧУЈЕМО

1. Милан Трипковић: **КЛУБ ИСТИНСКИХ СТВАРАЛАЦА** / Београд: Фабрика књига, 2022.

Преузето са сајта:

<https://www.fabrikaknjiga.co.rs/klub-istinskih-stvaralaca/>

„Ово није филм, ово је стварност”, разговараће међу собом читаоци *Клуба истинских стваралаца*, у роману Милана Трипковића. Јесте, док чита ову књигу читалац ће се осећати и овако и онако, али свакако не и усамљено. У стопу ће за њим, или испред њега, кад смо већ код тога, ићи булумента проницљивих, заинтересованих, емпатичних Трипковићевих експлицитно имплицитних читалаца. Они ће се чудити, изненађивати, згражавати, бежати и враћати се – све трудећи се да дају смернице читаоцу с друге стране... па, рецимо, екрана. Јер, Трипковићева књига ипак није стварност, шта год да читаоци у њој кажу; заиста је више филм. А понајпре је нешто између куће страве и куће смеха, кроз шта се, као на екскурзији, вози разред читалаца. Страве, зато што су кључни елементи приче позајмљени из текуће суморне стварности и недавне домаће ружне прошлости. Смеха, зато што Трипковић од ружне грађе склапа бајковиту – и романтичну и крими, на моменте урнебесну – причу са... Па добро, видеће већ читалац и сам какав је крај.

2. Ненад Величковић: **КОНЦЕРТИ ЗА ОБОУ** / Београд: Фабрика књига, 2021.

Преузето са сајта:

<https://www.fabrikaknjiga.co.rs/koncerti-za-obou/>

Ово је роман о оцу. Отац је осамдесетогодишњи обоиста у пензији. Са својим сином он живи на једанаестом спрату сарајевског небодера. То значи да је роман о оцу роман и о сину, прецвалом докторанду (транзицијске) архитектуре и његовој кризи средњих година. Њих двојица, отац и син, уз поподневну кафу прате турску сапуницу о Ферихи. Прича о оцу и сину и сапуници о Ферихи убрзо постане и прича о распаду југословенске државе, рату... И стварима које су дошле после тога. Као и онима које су томе претходиле. А све је лагано за читање, и углавном смешно.

3. Виктор Иванчић: **ЗЛОМОВИНА: 99 ПАМФЛЕТА** / Београд: Фабрика књига; Пешчаник, 2021.

Преузето са сајта:

<https://www.fabrikaknjiga.co.rs/zlomovina-99-pamfleta/>

„Osim jednoga, tekstovi izabrani za ovu knjigu bili su objavljeni u periodu od proljeća 2015. do proljeća 2021. godine u tjedniku *Novosti* i na portalima Peščanik, Tačno.net i Proletter, a svi se na ovaj ili onaj način, direktno ili iskosa, referiraju na masovno raširenu navadu obožavanja države. Izuzev prva dva i zadnjeg, članci su poredani kronološki, po vremenu njihova nastanka, mada u odabiru takvoga koncepta nije bilo strateških primisli. Ne računajući sitnije tehničke i slovne pogreške, ovdje su objavljeni bez izmjena u odnosu na izvorno izdanje.

Nekad je kompletan tzv. politički život moguće predložiti kao repertoar sukoba i krvljenja oko metode štovanja službenog božanstva. Sam posvećeni entitet, dakako, ostaje nedodirljiv. Patriotska matrica, s podlogom u vidu romantične apstrakcije i nimalo apstraktnom zaštitom koju osiguravaju zakonodavstvo i policija, dovoljno je zavodljiva da udomi bezbrojne, pa i međusobno antagonizirane korisnike. Ovi tekstovi, doduše uzaludno, navijaju za to da se ona u potpunosti odbaci.”

Viktor Ivančić

4. Ерих Нојман: **ПСИХОЛОГИЈА ЖЕНСКОГ** / Београд: Федон, 2015.

Преузето са сајта:

<https://www.fedononline.com/anima/psihologija-zenskog>

Ако жена жели да разуме саму себе, неопходно је да открије дубинску психологију женског која превазилази мушко-патријархалну перспективу која је хиљадама година била својствена западне свести.

У овој књизи Нојман је сакупио, проширио и прерадио своја три есеја о психологији женског, који се узајамно допуњују и стапају у студију о овој теми. Они разматрају психолошке стадијуме жениног развитака, Месец и матријархални свет и Моцартову *Чаробну фрулу*. Аутор је у Моцартовом фантастичном свету видео онај истински сукоб и измирење мушког и женског света. Развој такве синтезе женског и мушког у психичкој стварности појединца и колектива је, тврди он, један од темељних, будућности оријентисаних задатака и друштва и појединца.

У западној свести – а то је кључна идеја ове књиге – преовлађује систем једностраних мушко-патријархалних вредности и базично непознавање специфичности и различитости женске психологије; таква ситуација пресудно је допринела кризи која потреса наше доба. Према томе, превредновање психологије женског и ново схватање његовог специфичног карактера данас је

неизбежно – неизбежно не само ради психичког здравља појединца него и здравља читавог колектива.

Уколико жена жели да разуме саму себе, али и уколико мушко-патријархални свет оболео од једностраности жели да оздрави, неопходно је изнова открити ту „различитост” женске психе. Аналитичка психологија је препознала да је у несвесном мушкарца присутно и активно женско, те да је у жени присутно и активно оно мушко. Да би се разумели сви проблеми у вези с љубавним односом и браком потребна нам је дубинска психологија женског која би водила рачуна о тим новим сазнањима; она ће допринети да и мушкарци и жене потпуније разумеју властиту природу.

5. Слободан Тишма: АСТАЛ ТИШ РИБА ФРИШ. ЖИВОТ ПЕСНИКА: POLITICAL NIGREDO / Београд: Футура публикације, 2022.

Преузето са сајта:

<https://www.vreme.com/kultura/astal-tis-tisma-fris/>

У новом роману *Живот песника*, намишљеном као први део аутобиографске, а то значи аутофикцијске трилогије *Астал тиш – риба фриш*, Слободан Тиш кува фиш од чега другог него од – властитих *life & times*. Не радимо ли то сви, *anyway*? Само, откад је Кнауслор продао фору (то није ништа лоше, јер књиге су му сјајне) са својеврсним књижевним хиперреализмом у седмокњижју *Моја борба*, некако се и на пишчево експлоатисање мајдана властитог живота гледа другачије. Али опет, није баш ни да је Тишми требао Кнауслор да му покаже пут: сва је његова проза, мање или више, пренакрцана аутобиографским референцама, а понајвећа разлика у односу на нови роман можда је у томе што је стилско-иронијски одмак овде, па, не баш нестао, али је прилично пригушен. Људи и топоними углавном се зову онако као и у „стварном животу” (има и изузетака, по некој унутрашњој тишминској логици коју не одгонетамо, али је пратимо без отпора) и уопште, приметно је настојање да се романескни текст елементарно заузда, тако да се може разговетно пратити једна, не баш линеарна, али ипак доследна прича једног живота. Када бих сад написао да писац у том зауздавању ипак не успева до краја, то би се можда могло схватити као критич(ар)ски приговор, мада се уопште не би о томе радило, напротив: пре би то било дискретно задовољство што Тишму не напушта лудичко-авангардни драјв. А то је опет део оног здравог приступа (ауто)фикцији о којем сам говорио на почетку текста.

Теофил Панчић

6

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ
ЗА АВГУСТ 2023. ГОДИНЕ**

1. **НОЋИ КУГЕ**
Орхан Памук
Београд: Геопоетика издаваштво, 2022.
2. **ДАНИ СЛАВЕ И ОЧАЈА:
САГА О ЧЕРЧИЛУ, ПОРОДИЦИ И ОТПОРУ**
Ерик Ларсон
Београд: Лагуна, 2022.
3. **ДЕЦА**
Милена Марковић
Београд: ЛОМ, 2022.
4. **ТОКСИЧНО ВАСПИТАЊЕ:**
Сузан Форвард
Нови Сад: Психополис институт, 2010.
5. **ЗАВЕШТАЊЕ СТОУНХЕНЦА**
Сем Крајстер
Београд: Лагуна, 2011.
6. **ДОБРИ ВУК**
Александер Седерберј
Београд: Лагуна, 2018.
7. **БЕСМРТНОСТ**
Милан Кундера
Београд: Лагуна, 2017.
8. **ИЗМЕЂУ АУТОРИТЕТА И СЛОБОДЕ**
Владета Јеротић
Београд: Просвета, 1980.
9. **МАМАЦ**
Давид Албахари
Београд: Стубови културе, 1997.
10. **О ВУКОВИМА И СЕНКАМА**
Бранислав Јанковић
Београд: Лагуна, 2011.

Главни и одговорни уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења
(smilja.bogdanovic@uzzpro.gov.rs)

Технички уредници: Јелена Васиљевић, организатор пријема и евиденције
захтева корисника
Јелена Катана, документалиста за електронске каталоге
и библиотечку базу података

Сарадници: Смиљана Павков, документалиста система базе података
Иван Комаров, документалиста за електронске каталоге
и библиотечку базу података
Лепосава Милановић, документалиста за израду документационог
фонда
Гордан Горуновић, оператер за системе базе података
Радмила Тубин Михајловић, организатор пријема и евиденције
захтева корисника
Дејан Станојловић, оператер припреме података

Лектор: Смиља Богдановић
Коректор: Јелена Васиљевић

Компјутерска обрада: Одељење за информационо-документационе и библиотечке
послове
Техничка подршка: Радинка Мићовић, програмер софтверских решења

ШТАМПА: УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22–26